

COOPERACIÓ LEADER, una eina clau per al desenvolupament dels territoris rurals

Pàg 03 La cooperació LEADER 2014-2022, la Caixa d'eines i l'Agenda Rural Pàg 06 Grups d'Acció Local (GAL) Pàg 09 Projectes de cooperació Pàg 26 Projectes estratègics Pàg 46 Parlem amb: Iwona Lisztwan

Espai de coworking rural. Foto: CIS Ribera d'Ebre-Terra Alta.

La metodologia LEADER ha estat un pilar fonamental en la revitalització de les zones rurals arreu d'Europa a escala estatal i regional, com és el cas de Catalunya, on s'aplica des de l'any 1991.

La metodologia LEADER va ser dissenyada per la Unió Europea per ajudar els agents del món rural a millorar el potencial del seu territori i a promoure estratègies integrades per al desenvolupament sostenible a escala local. És una metodologia que s'aplica de baix a dalt, on la presa de decisions correspon a cada territori, i que s'articula a través dels grups d'acció local (GAL).

Aquesta metodologia, que forma part dels programes de desenvolupament rural de la Política agrària comuna (PAC) de la Unió Europea, ha estat un pilar fonamental en la revitalització de les zones rurals arreu d'Europa a escala estatal i regional, com és el cas de Catalunya, on s'aplica des de l'any 1991.

Per a l'aplicació del LEADER en el període de programació 2014-2022, i en

el marc del Programa de desenvolupament rural (PDR) de Catalunya 2014-2022, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació va seleccionar un total d'11 GAL, amb les respectives estratègies de desenvolupament local participatiu (EDLP), que han aplicat la metodologia LEADER en 571 municipis, que representen el 74,51% del territori català i el 10% de la població total.

Durant aquest període de programació 2014-2022, el LEADER ha seguit facilitant la creació de projectes innovadors a través de la col·laboració entre comunitats locals i regionals i dinamitzant els territoris rurals mitjançant la cooperació LEADER, i ha donat continuïtat així als projectes i línies estratègiques iniciades en el període 2007-2013, on s'han desenvolupat nou projectes de cooperació entre GAL i més d'una trentena de projectes estratègics i projectes d'un GAL amb els agents del seu territori, que han tingut com a resultat una sèrie d'eines orientades a iniciatives empresarials, socials i institucionals del territori rural que val la pena destacar.

Aquest dossier analitza l'impacte dels projectes de cooperació LEADER i repassa la caixa d'eines creada a partir d'aquests projectes, un instrument clau per al desenvolupament sostenible de l'Agenda Rural de Catalunya.

Direcció General de Desenvolupament Rural

Dossier Tècnic. Núm. 131

COOPERACIÓ LEADER, una eina clau per al desenvolupament dels territoris rurals. Juliol 2025.

Edició

Direcció General d'Empreses Agroalimentàries, Qualitat i Gastronomia.

Consell de Redacció

Rosa Cubel Muñoz, Joan Gòdia Tresánchez, Glòria Cugat Pujol, Laura Ruana Pavon, Neus Ferrer Gracia, Mercè Soler Barrasús, Valentí Marco Sanz, Laura Dalmau Pol, Antoni Enjuanes Puyol, Josep Maria López Martín, David Meya Nos, Joan Ylla Boix, Itziar Segarra Díez, Jaume Sió Torres, Cecília Hill Ibáñez, David Pozo Carmona, M. Josep de Ribot Porta, Mireia Medina Sala, Joan S. Minguet Pla.

Coordinació i producció

M. Josep de Ribot Porta, Imma Malet Prat, Annabel Teixidó Martínez i Josep Maria Martí Climent.

Correcció i assessorament lingüístic

Susanna Saval Costa i Òscar Vendrell Corrons.

Grafisme i maquetació

Carlos Guzmán Lorente.

Impressió

EADOP

Dipòsit legal

B-16786-05.
ISSN: 1699-5465.

El contingut dels articles és responsabilitat dels/de les autors/es. DOSSIER TÈCNIC no s'hi identifica necessàriament. S'autoritza la reproducció total o parcial dels articles citant-ne la font i l'autoria.

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació.

Gran Via de les Corts Catalanes, 612-614. 08007 - Barcelona.

Més recursos, enllaços i versió electrònica:

<https://ruralcat.gencat.cat>
<https://agricultura.gencat.cat>
e-mail: innovacioagroalimentaria.agricultura@gencat.cat

Portada:

Autor: Carlos Guzmán Lorente.

LA COOPERACIÓ LEADER 2014-2022, la Caixa d'eines i l'Agenda Rural

Acte del projectes Espais naturals de ponent. Foto: Associació Leader de Ponent.

01. Què és la cooperació LEADER i quin valor afegit aporta?

LEADER és una metodologia de desenvolupament rural basada en la participació comunitària i la cooperació entre grups d'acció local (GAL). El seu objectiu és promoure estratègies locals que s'adaptin a les necessitats específiques de cada territori partint de la filosofia de baix a dalt (*bottom up*), que dona prioritat a la veu dels actors del territori.

La cooperació forma part de la metodologia LEADER i té com a objectiu principal el desenvolupament de projectes de dinamització rural coordinats i implementats per diversos grups d'acció local i els actors de les

seves zones d'actuació. Aquesta cooperació pot ser regional, nacional o transnacional.

La dinamització publicoprivada i comunitària que fomenta la cooperació catalana aporta un alt valor afegit i permet que les comunitats locals comparteixin coneixements i innovacions, el que augmenta la seva capacitat de resiliència davant els reptes dels territoris rurals.

02. La resposta dels projectes de cooperació a les estratègies de desenvolupament local participatives dels GAL: la Caixa d'eines

En el període 2014-2022 s'han de-

desenvolupat nou projectes de cooperació, que tracten diferents temàtiques que han esdevingut reptes per al desenvolupament socioeconòmic i cultural. Aquests nou projectes han estat organitzats i coordinats en tres eixos de treball que responen a reptes territorials conjunts.

Territori talent: arrelament, ocupació i sensibilització rural

Amb els projectes de cooperació emmarcats en aquest eix de treball s'ha donat resposta als reptes que suposen el despoblament, la pèrdua de talent i la manca de competitivitat empresarial a les àrees rurals. Per fer-ho s'han desenvolupat tres projectes: Odisseu, que incentiva i facilita el retorn de talent jove al món

rural i treballa l'acollida de nous habitants a aquests territoris; Futurs emprenedors rurals, que fomenta l'esperit emprenedor a les escoles de primària rurals; i Cowocat rural, que fomenta la creació d'espais de treball col·laboratiu (*coworking*) per facilitar l'arribada de nova activitat econòmica a les zones rurals.

En el període 2014-2022 s'han desenvolupat nou projectes de cooperació, que tracten diferents temàtiques que han esdevingut reptes per al desenvolupament socioeconòmic i cultural.

Estan organitzats i coordinats en tres eixos de treball;

- Territori talent: arrelament, ocupació i sensibilització rural,
 - Territori resilient: patrimoni rural, natural i cultural i
 - Territori intel·ligent: emprenedoria rural i agroalimentació.
-

Territori resilient: patrimoni rural, natural i cultural

La conservació del patrimoni natural i cultural i el canvi climàtic són dos reptes que tenen un impacte molt gran en l'àmbit social, cultural i mediambiental. Per donar-hi resposta, la cooperació catalana ha desenvolupat els projectes següents: ENFOCC, que treballa per la transició energètica, la gestió forestal, la mobilitat sostenible i la mitigació i adaptació al canvi climàtic; LEADER Natura, que desenvolupa una eina de

Jornada Talent jove. Foto: Odiseu.

difusió d'experiències i activitats de desenvolupament sostenible als espais naturals, i Col·labora x Paisatge, que promou la recuperació dels elements patrimonials que constitueixen el paisatge de la pedra seca i la seva tècnica constructiva.

Territori intel·ligent: emprenedoria rural i agroalimentació

Amb els projectes desenvolupats en aquest eix de treball s'ha actuat per millorar la manca de competitivitat empresarial dels petits productors agroalimentaris i per sensibilitzar la població amb relació al consum de producte local. Per fer-ho s'ha dut a terme GUSTUM, un projecte que promou el producte local alhora que dona a conèixer els avantatges de les explotacions agràries familiars i properes al territori per a la seva gestió i manteniment. També s'ha dut a terme el projecte START-UP rural, que ha elaborat una sèrie de diagnòstics i eines per donar suport a les activitats emprenedores de les zones rurals.

03. La Caixa d'eines LEADER

La Caixa d'eines LEADER és un recull de més de 60 recursos i eines generats pels 11 grups d'acció local catalans i l'Associació d'Iniciatives Rurals i Marítimes de Catalunya (ARCA), que serveixen de suport per a empreses, persones i institucions de l'àmbit rural. Aquests recursos, desenvolupats a partir dels projectes de cooperació LEADER, s'adrecen a diferents sectors del territori rural i tenen com a objectiu prioritari donar resposta a les estratègies de desenvolupament local participatiu definides per cada GAL en col·laboració amb els actors territorials.

A continuació fem un repàs no exhaustiu de les eines principals que es poden trobar a la Caixa d'eines:

Eines per a empreses

Les eines per a empreses se centren a promoure el desenvolupament econòmic, la sostenibilitat i la internacionalització de les iniciatives locals. Entre els recursos més destacats hi ha:

Auditori del Centre empresarial i tecnològic de l'Alt Pirineu (CETAP). La Seu d'Urgell. Foto: CETAP.

- Cowocat rural: xarxa d'espais de treball col·laboratiu en àrees rurals, que fomenta el treball col·laboratiu i la innovació entre treballadors autònoms i petites empreses.
- ENEGEST: eina digital per gestionar la facturació energètica, que ajuda empreses a optimitzar l'ús d'energia.
- Pràcticum ODISSEU: ajuts per a empreses que acullen joves universitaris en pràctiques.

Eines per a persones

Les eines destinades a les persones inclouen recursos per emprendre, treballar i conèixer el patrimoni rural. Alguns exemples són:

- Viure a rural: plataforma virtual amb recursos per establir-se i desenvolupar-se en zones rurals.
- Retorna: programa per connectar joves professionals amb oportunitats laborals en àrees rurals.
- App Pedra seca: aplicació per catalogar i descobrir construccions de pedra seca.

Eines per a institucions

Les institucions també disposen de recursos per fomentar el desenvolupament sostenible i la gestió del territori:

- La masia sostenible: guia per a la rehabilitació sostenible de masies, amb l'objectiu de reduir l'impacte ambiental.
- Pla comarcal de mitigació i adaptació al canvi climàtic del Ripollès: eina per a la gestió energètica i la reducció d'emissions.

Altres recursos i activitats dels projectes de cooperació

Els projectes de cooperació LEADER també han generat una àmplia gamma de recursos addicionals en àmbits com ara la gestió del paisatge, el turisme sostenible i l'agroalimentació:

- Gràtitud Pallars: plataforma de participació en la conservació del territori del Pallars a través de la responsabilitat social.
- Leader Natura - Naturexperience: por-

tal amb experiències ecoturístiques en entorns naturals de Catalunya.

- Campanya "Aquí vins catalans": iniciativa per promoure vins amb denominació d'origen en restaurants locals.
- Cúpula GUSTUM: activitat educativa sobre productes agroalimentaris vinculats al territori i al paisatge.

Aquests recursos reforcen la connexió entre el desenvolupament econòmic local i la preservació del patrimoni cultural i natural, i promouen un creixement sostenible a les zones rurals.

04. La cooperació catalana com a base de l'Agenda Rural de Catalunya

L'Agenda Rural és un espai de concertació territorial que s'organitza en una governança transformadora per donar resposta als reptes de les zones rurals per garantir l'equitat territorial. Té com a base la veu de la ciutadania reflectida en els set reptes del món rural i les 892 accions que són el resultat d'un ampli procés de participació.

La dinamització dels territoris rurals desenvolupada pels GAL mitjançant els projectes de cooperació des de l'any 2007 ha estat un dels aspectes clau a l'hora de garantir la participació de la comunitat rural en el procés participatiu i de redacció de l'Agenda Rural. Alhora, les temàtiques tractades pels diferents projectes de cooperació han ajudat a definir els reptes del món rural que recull l'Agenda Rural de Catalunya.

Per saber-ne més

Caixa d'eines LEADER:
<https://www.desenvolupamentrural.cat/actualitat/noticies/es-presenta-la-caixa-d-eines-leader>

Agenda Rural de Catalunya:
<https://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/desenvolupament-rural/agenda-rural/index.html>

GRUPS D'ACCIÓ LOCAL (GAL)

Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central

Associació pel
Desenvolupament
Rural de la
Catalunya Central

Superfície: 2.119 km²
Població: 75.382 habitants
Densitat de població: 36 hab./km²
Municipis: 61

“CATCENTRAL: territoris rurals intel·ligents”.
Territori rural intel·ligent a partir de metodologies de treball i gestió eficients i innovadores.
Generar un teixit empresarial competitiu i especialitzat.

www.catcentral.cat · info@catcentral.cat

Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRINOC)

Superfície: 2.293 km²
Població: 98.232 habitants
Densitat de població: 42 hab./km²
Municipis: 83

Impulsar actuacions, ja siguin de caràcter individual o associatiu, públic o privat, que tinguin com a finalitat la transformació social, econòmica i ambiental del món rural des de diferents àmbits, però sempre posant en un lloc prioritari les persones que viuen al territori i el seu benestar.

www.adrinoc.cat · info@adinoc.cat

Associació per la Gestió del Programa Leader Ripollès Ges Bisaura

Superfície: 1.151,36 km²
Població: 33.963 habitants
Densitat de població: 29 hab./km²
Municipis: 27

Potenciar la consolidació i millora del teixit socioeconòmic del territori per avançar cap a un medi rural viu.

www.ripollesgesbisaura.org · leader@ripollesgesbisaura.org

Consorci LEADER de Desenvolupament Rural del Camp

Superfície: 2.190,60 km²
 Població: 93.947 habitants
 Densitat de població: 43 hab./km²
 Municipis: 93

L'objectiu bàsic de l'estratègia es fonamenta en el desenvolupament d'un territori agroalimentari. Això es tradueix en un seguit d'accions que han de permetre millorar la competitivitat de les empreses del territori, especialment les vinculades amb la indústria agroalimentària i el producte local, generar llocs de treball i posar en valor la relació d'aquest producte amb el patrimoni paisatgístic, els recursos naturals i el patrimoni cultural.

www.adrinoc.cat · info@adrinoc.cat

Consorci GAL Alt Urgell - Cerdanya

Superfície: 1.738,09 km²
 Població: 40.647 habitants
 Densitat de població: 14 hab./km² a l'Alt Urgell i 36 hab./km² a la Cerdanya
 Municipis: 36

El Consorci té com a objectiu principal el foment i el desenvolupament socioeconòmic integral i equilibrat de les comarques de l'Alt Urgell i la Cerdanya.

www.cauc.cat – cauc@cauc.cat

Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià

Superfície: : 1.738,09 km²
 Població: 147.118 habitants
 Densitat de població: 85 hab./km²
 Municipis: 26

Dinamitzar el teixit empresarial fomentant el desenvolupament d'activitats que generin equilibri a les comarques rurals.

www.leader.cat – leader@leader.cat

Associació Leader de Ponent

Superfície: 2.146,29 km²
 Població: 103.581 habitants
 Densitat de població: 48 hab./ km²
 Municipis: 74

Generar activitat econòmica al territori a partir de la promoció i la comercialització del producte agroalimentari local, del foment de l'ecoturisme i de les oportunitats vinculades a la transició energètica, sota el paradigma d'una gestió sostenible i sensible al canvi climàtic; i també a partir de l'establiment de sinergies intersectorials en el si del territori.

www.leaderponent.cat · comunicacio@leaderponent.cat

Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord

Superfície: 1.967,10 km²
Població: 51.711 habitants
Densitat de població: 26 hab./km²
Municipis: 36

Fomentar la creació i la consolidació d'empreses al territori, dinamitzar el turisme, promoure la transformació i comercialització del producte agroalimentari i implicar la joventut en el desenvolupament territorial i el retorn dels joves al món rural.

www.noguerasegrianord.cat · leader@noguerasegrianord.cat

Consorci Leader Pirineu Occidental

Superfície: 3.782 km²
Població: 35.212 habitants
Densitat de població: 9 hab./km²
Municipis: 41

Valorar el territori i l'entorn com a elements vertebradors de cohesió i responsabilitat territorial. Fomentar l'esperit empresarial i apostar pel capital humà i per la millora de l'ocupabilitat.

www.leaderpirineuoccidental.cat · info@leaderpirineuoccidental.cat

Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

Superfície: 2.693,98 km²
Població: 58.176 habitants
Densitat de població: 22 hab./km²
Municipis: 62 i 279 nuclis

LEADER Catalunya Central "la força de l'atractiu rural". Retenció de la població rural i atracció de nous habitants. Emprenedoria i desenvolupament econòmic. Transició sostenible del territori. Identitat cultural i patrimoni rural.

www.leadercatcentral.cat · info@leadercatcentral.cat

Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques Ribera d'Ebre · Terra Alta

Superfície: 1.570,30 km²
Població: 35.044 habitants
Densitat de població: 22 hab./km²
Municipis: 26

Dinamitzar socioeconòmicament les comarques de la Ribera d'Ebre i la Terra Alta i, especialment, fomentar la coordinació i la cooperació entre les administracions públiques implicades en aquesta dinamització.

<https://cisriberaebre-terraalta.org> · info@cisriberaebre-terraalta.org

PROJECTES DE COOPERACIÓ

Col·labora x Paisatge

GAL coordinador:

ADRINOC. Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya

Grup GAL i altres socis:

Associació pel Desenvolupament Rural de Catalunya Central, Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp, Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià, Associació Leader de Ponent, Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques i Parc Naturel Regional des Pyrénées-Catalanes.

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2016-2022	313.559,88 €	134.830,15 €

Col·labora x Paisatge transforma la preservació del patrimoni en una oportunitat per al desenvolupament rural i la valorització de les nostres arrels

"Un poble que oblida la seva història està condemnat a repetir-la"

Descripció del projecte

Col·labora x Paisatge és un projecte de cooperació liderat per ADRINOC que vol fer valer el patrimoni paisatgístic de l'arquitectura tradicional de pedra seca com a element predominant i identitari de bona part dels paisatges rurals de Catalunya i d'altres àmbits propers al Mediterrani.

El projecte contempla la creació d'eines de localització i catalogació de construccions de pedra seca, que compten amb la col·laboració ciutadana i que, més enllà de la preservació, volen servir també per potenciar l'economia i el desenvolupament rural dels territoris.

Els resultats d'aquesta catalogació els poden utilitzar tant per la mateixa Administració (per preservar aquest patrimoni, considerar-lo en les ajudes europees, incorporar-lo en sistemes d'informació geogràfica), com per privats (recuperació d'un ofici i una tècnica constructiva tradicional, nous usos i construccions amb pedra seca), pel sector turístic (rutes de descoberta, activitats turístiques, divulgació patrimoni), o per propietaris de finques (conservació i valorització del seu espai i patrimoni), entre altres.

A banda d'aquestes eines, el projecte també ha generat recursos pedagògics per a la divulgació entre la població, publicacions, jornades i intercanvis d'experiències, i la creació d'una setmana temàtica al voltant de la pedra seca, entre altres.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

- L'app de la Pedra Seca, una aplicació vinculada a la Wikipedra que permet consultar i catalogar noves construccions de pedra seca amb més de 35.131 construccions indexades.
- Realització de la Setmana de la Pedra Seca (tres edicions els anys 2020-2022), creada i impulsada pel projecte de cooperació i actualment organitzada per l'As-

Recurs pedagògic "Tot un món de pedra seca" per al coneixement del patrimoni de la pedra seca a les escoles i els instituts, així com a altres espais expositius. Aquest recurs educatiu consta de vint-i-cinc panells de fusta que expliquen les principals tipologies constructives de pedra seca a casa nostra, les principals tècniques, materials i eines de treball, així com altres elements essencials per comprendre aquest patrimoni i la seva importància com a element vertebrador del nostre territori. Foto: Maite Oliva/ADRINOC.

Barraca LLE-32 de la Garriga d'Empordà, una barraca restaurada l'any 2012 en el marc de les "Jornades de recuperació del patrimoni", organitzades per l'Associació per a la defensa i protecció de la Garriga d'Empordà i amb la col·laboració de l'associació Via Pirena. Foto: Maite Oliva/ADRINOC.

- sociació de Micropobles de Catalunya i l'Ajuntament de Torrebesses. Tot i haver conclòs el projecte, la iniciativa ha continuat i aquest 2024 ha celebrat la seva 5a edició. A cada edició s'ha superat el centenar d'activitats.
- Creació del recurs educatiu "Tot un món de pedra seca" a disposició de les escoles i els instituts que s'ha pogut veure en més de 20 emplaçaments diferents i continua a disposició de qui el sol·liciti al Centre de Recursos Pedagògics de l'Alt Empordà.
 - La publicació Paisatge, desenvolupament rural i ciutadania. Bones pràctiques de col·laboració ciutadana en la gestió del paisatge a Europa, un recull de deu experiències ciutadanes de gestió del paisatge al continent europeu.
 - La publicació La pedra seca com a motor de desenvolupament econòmic i social.
 - Participació en trobades, congressos i cursos vinculats a la pedra seca:
 - Jornades "Les construccions de pedra seca, un valor afegit per al territori": 84 assistents.
 - Intercanvi d'experiències amb el territori al Parc del Pirineu Català - octubre de 2016.
 - Jornades de treball "La pedra seca al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa" - 2020.
 - Videojornades "La pedra seca als Països Catalans: patrimoni, ofici, polítiques i reptes" - 2020.
 - Videojornada "La formació en pedra seca: propostes i reptes per a una articulació a Catalunya" - 2022.
 - V Reunió de la xarxa de Territoris pel Paisatge, al Castell de Falset (Priorat) - 2022.
 - Organització i visita a la Garrotxa dels grup d'acció local d'Itàlia, de la regió Emilia Romagna. El nombre

de persones participants va ser de 19, procedents del GAL Delta 2000, GAL Del Ducato, GAL Altra Romagna, GAL Valli Marecchia e Conca - 2023.

- Taller teòric-pràctic d'aprenentatge de la tècnica constructiva de la pedra seca amb els alumnes de la UEC dels Oficis del Castell de Sant Ferran de Figueres.
- Dos tallers pràctics de restauració de barraques, impartits per l'Associació Prat Comú amb els alumnes de la UEC dels Oficis del Castell de Sant Ferran de Figueres - 2021.
- Jornades transfrontereres "La pedra seca com a motor de desenvolupament econòmic i social" per analitzar la situació actual de la pedra seca al nostre país i les seves potencialitats, amb 95 assistents l'any 2019.
- Impuls del Registre de l'ofici constructiu de la pedra seca a Catalunya, per poder conèixer l'estat actual de l'ofici i posar unes primeres bases per al seu reconeixement oficial a casa nostra.
- Suport a la creació de cartes del paisatge i a la candidatura a la UNESCO com a patrimoni immaterial de la humanitat.

Contacte

Jordi Terrades Burniol
jterrades@adrinoc.cat

Web projecte

www.collaboraxpaisatge.cat

Xarxes socials

@adrinoc

#col·laboraxpaisatge

facebook.com/Adrinoc.cat

ENFOCC. Energia, Forest i Canvi Climàtic

GAL coordinador:

Associació per la Gestió del Programa Leader Ripollès Ges Bisaura.

Grup GAL i altres socis:

Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central, Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya, Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp Consorci GAL Alt Urgell – Cerdanya, Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià, Associació Leader de Ponent, Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord, Consorci Leader Pirineu Occidental, Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central i Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques.

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2015-2023	713.370, 36€	306.749,25€

Es va començar a treballar per la transició energètica i la gestió forestal en territori rural, conscients que amb la tasca i conscienciació d'uns quants es podia arribar a molta més gent.

"Els petits canvis són poderosos"

Descripció del projecte

El projecte ENFOCC. Energia, Forest i Canvi Climàtic treballa amb l'objectiu d'augmentar la sostenibilitat dels territoris rurals catalans. Això es duu a terme a través de l'impuls de dos grans eixos: la transició energètica i la gestió forestal sostenible.

En el primer eix, es pretén contribuir a la reducció de les emissions de carboni i a la mitigació de l'efecte del canvi climàtic. Es fomenta l'estalvi i l'eficiència energètica, així com les energies renovables basades en fonts endògenes, implicant-hi els agents que participen en el desenvolupament de les zones rurals de Catalunya. També s'aposta per la mobilitat elèctrica i compartida.

En el segon eix, es promou una gestió forestal sostenible dels boscos de Catalunya per tal de contribuir a la conserva-

ció dels ecosistemes naturals i fer-los més resilents a pertorbacions com els incendis forestals. Alhora, es promou l'ús de la fusta amb finalitats estratègiques, la seva utilització en bi-construcció i les fórmules de gestió silvopastorals. D'aquesta manera, s'assoleix una estratègia transversal que promou l'ocupació i la revaloració de les activitats forestals i ramaderes, les quals també ajuden a mantenir el paisatge.

Com ho fem? – Actuacions i Impacte del projecte

D'entre les accions realitzades, cal destacar-ne les següents, classificades ens els dos grans eixos del projecte:

Transició energètica:

- Edició d'un vídeo de resum de les accions del projecte ENFOCC per donar a conèixer el que s'està fent i prendre consciència del que resta per fer.
- Aplicació del model de càlcul desenvolupat per Ramon Sans Rovira, que demostra que la transició energètica és viable. Amb aquest model s'han elaborat informes d'estudi de costos per dur a terme la transició energètica per a cada comarca, vagaria i província de Catalunya (aproximadament uns 1.000): TE21.
- Anys 2016-2021. Creació, seguiment, manteniment i optimització de l'eina de comptabilitat energètica ENEGEST. La plataforma va arribar als 620 usuaris registrats. El cost de la renovació de la plataforma amb l'entrada de la nova tarifació elèctrica era desmesurat i es va optar per fer la comptabilitat energètica a través d'un fulla de càlcul de creació pròpia: ENERCREIX.
- Organització de jornades: 135 jornades, durant els anys 2018-2023, sobre transició energètica, autoproducció a través d'energia solar fotovoltaica, sensibilització de la importància i la necessitat de fer el canvi de model energètic, etc.
- Protocol de càlcul de la petjada de carboni sobre la participació dels grups GAL en actes i jornades. Càlcul de la petjada de carboni per a esdeveniments i actes.
- Càlcul de la petjada ecològica en productes agroalimentaris. Participació i col·laboració amb la Universitat de Vic (CT BETA) en el desenvolupament del mètode-eina de càlcul CalcPEFdairy. L'eina està disponible de forma gratuïta al lloc web del CT BETA (www.betatechcenter.com). Aquesta eina permet als productors de llet i productes lactis determinar les emissions i els consums de recursos de la seva activitat, així com identificar punts de millora en la cadena de producció. L'objectiu final, és implementar una metodologia sistemàtica d'anàlisi que permeti una avaluació crítica del sistema per tal d'implementar millores contínues, sistemàtiques i sostenibles en el temps que s'encaminin cap a una producció més sostenible de llet i productes lactis.
- Publicació Pla Comarcal de Mitigació i Adaptació al Canvi Climàtic del Ripollès.
- Publicació Comunitats Energètiques: Guia per a l'Administració Local.

- Realització d'un pla de mobilitat municipal per al desplegament del vehicle elèctric (comarca del Ripollès).
- Redacció del Pla de mobilitat del vehicle elèctric al Ripollès.
- Joc de taula "La transició energètica" enfocat a la província de Girona i destinat a nois i noies de 3r i 4t d'ESO i de batxillerat.
- Visites tècniques a instal·lacions d'energies renovables.
- 7 convenis amb entitats públiques per potenciar l'ús de la mobilitat elèctrica compartida en territoris rurals, de la mà de la cooperativa SOMMOBILITAT.
- Creació de 15 vídeos curts i gràfics per difondre a les xarxes socials i conscienciar en relació amb la transició energètica.
- Conveni amb Comunitat Local d'Energia (COSPE) per ajudar a dinamitzar-la.
- Suport i seguiment per a les entitats del territori que comencen a interessar-se per formar comunitats locals d'energia (CLE) a tot el territori rural català.
- Impuls del bicibús per prendre consciència de la necessitat de minimitzar el transport en automòbil en els nuclis urbans i per als desplaçaments curts per anar a l'escola (Sant Joan de les Abadesses, Ripoll, Prats de Lluçanès i Campdevànol).
- El 2021, disseny, desenvolupament i redacció de curs de Gestor de Comunitats Energètiques Locals per al SOC-SEPE. A la tardor del 2022 s'ha impartit el curs a Lleida amb tècnics d'ENFOCC.
- Curs de Formació per a la Gestió de Comunitats Energètiques, liderat per KM0 Energy, on han participat la majoria d'integrants dels grups d'acció local. (Curs de 13,5 hores teòriques i 7,5 hores pràctiques/visita experiències.)
- Creació de sis infografies pedagògiques, adreçades al gruix de la ciutadania, pensades per sensibilitzar en qüestions referents al funcionament de les comunitats energètiques.

Gestió forestal sostenible:

- Publicació de guies tècniques sobre emissions en combustions de biomassa, construccions amb fusta i sitges d'estella.
- Publicació Guia pràctica sobre les emissions en combustions de biomassa.
- Publicació Directrius bàsiques de la construcció amb fusta en l'àmbit municipal .
- Publicació Guia pràctica sobre el disseny i construcció de sitges d'estella.
- Publicació Anàlisi de viabilitat d'una Gestió Pastoral Integrada a l'àmbit de l'Associació de Propietaris Forestals Serra de Bellmunt Collsacabra.
- Organització d'un curs tècnic sobre inventaris forestals a través de la metodologia LIDAR per a la millora de la planificació forestal.
- Organització de dos cursos tècnics sobre la tecnologia de drons i la seva aplicació en gestió forestal. La formació la va impartir l'empresa CATUAV, SL, una de les empreses pi-

oneres al món en tecnologia de drons, que ofereix serveis d'observació aèria i de teledetecció basats en l'ús de drons en sectors com l'agricultura, el medi ambient, l'obra civil, les emergències i la gestió del patrimoni natural i cultural.

- Realització de 3 estudis de viabilitat sobre silvopastura i introducció de nous ramats. Trobades d'experiències amb silvopastura, com a espai d'intercanvi i transferència de coneixements, bones pràctiques i anàlisi de la situació d'aquestes pràctiques.
- Edició d'un vídeo conjunt amb els GAL italians i francesos per donar a conèixer la potencialitat i necessitat de donar suport a la silvopastura.
- Gestió del programa CLIMA FES-CO2 per a la compensació de les emissions de CO₂ a Catalunya. Els projectes Clima, promoguts a través del FES-CO2, estan concebuts per marcar un camí de transformació del sistema productiu espanyol cap a un model baix en carboni. Mitjançant la compra de crèdits en forma de reduccions verificades d'emissions, el FES-CO2 pretén assegurar la viabilitat i permetrà la posada en marxa d'aquestes actuacions. Les dades compensades amb els dos projectes sol·licitats BMRural (2013-2021) i BMCat (2017-2023) són: 127.546,04 t de CO2 compensades totals; 1.230.141,7 € equivalents totals.
- Participació en el projecte LIFE CLIMARK amb l'objectiu de contribuir en la mitigació del canvi climàtic i augmentar la capacitat d'embornal dels boscos mediterranis.
- Participació en la definició del Pla de la ramaderia extensiva de Catalunya.
- Suport als pastors de la comarca del Ripollès en donar sortida al recurs llana amb la promoció de tallers de llana a les escoles i col·laboració amb el DACC i el MODACC (Clúster Català de la Moda) per tirar endavant un projecte pilot anomenat Pilot per al desenvolupament de fils per al gènere de punt amb base llana ripollesa.
- Suport als espais test agraris: els grups d'acció local estem al darrera dels espais test agraris dels nostres àmbits d'actuació, ja que es considera que són una eina de facilitació dels processos progressius d'instal·lació de nova pagesia al sector agrari.
- Realització d'un curs teoricopràctic de Construcció en Fusta, impartit pel doctor arquitecte Josep Bunyesc, amb 25 alumnes inscrits.

Contacte

Àngels Guiteras · angels@ripollesgesbisaura.org

Web projecte

www.ripollesgesbisaura.org

Xarxes socials

@LeaderRGB

#ENFOCC

facebook.com/leaderripollesgesbisaura

START-UP RURAL

GAL coordinador:

Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp

Grup GAL i altres socis:

Consorci Leader del Pirineu Occidental, Consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya, Associació Leader Ripollès Ges Bisaura, Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya, Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià, Associació Leader de Ponent, Consorci GAL Noguera - Segrià Nord, Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central, Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques i Associació per al Desenvolupament Rural de la Catalunya Central.

Any execució

2016 i 2017

Pressupost total

330.810,00 €

Import FEADER

142.248,30 €

L'acompanyament de l'emprenedoria LEADER per impulsar la seva millora competencial constant

Descripció del projecte

El projecte Start-Up Rural és una iniciativa que vol donar suport a l'emprenedor o l'emprenedora que participa en els ajuts LEADER per millorar el seu projecte, a partir d'una millora constant de les seves competències professionals. A més, també ha estat un treball per generar sinergies entre aquests emprenedors i emprenedores en el marc de l'ajut LEADER, com a iniciatives que exemplifiquin la innovació i l'aportació de valor afegit al medi rural català.

L'emprenedoria al medi rural s'ha trobat tradicionalment en un marc de suport poc desenvolupat, en comparació amb allò que es pot trobar en els entorns urbans. El projecte Start-Up Rural, inicialment amb el suport a l'emprenedoria LEADER, també ha estat un espai de formació i millora per al col·lectiu emprenedor d'aquestes àrees rurals, cosa que l'ha fet anar de la mà de les entitats de promoció econòmica que es troben ja al territori, com són els organismes propis dels consells comarcals o de les cambres de comerç.

El projecte es fixa com a objectius:

- Fomentar l'emprenedoria de qualitat de projectes que

Jornada Design Thinking. Foto: Consorci LEADER de Desenvolupament Rural del camp.

- generin un alt valor afegit o que promocionin sectors estratègics i/o emergents.
- Augmentar el nivell d'èxit de l'emprenedoria al territori.
- Fer valer els serveis dels GAL i de promoció econòmica, i coordinar la seva oferta de recursos per a emprenedors.
- Visualitzar les oportunitats de negoci al món rural.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

- Assessorament a empreses i persones emprenedores beneficiàries dels ajuts LEADER:

A partir d'una xarxa de tècnics especialitzats, s'assessorava les persones emprenedores amb un projecte empresarial i se'n fa un seguiment de forma puntual i periòdica, cada 6 i 12 mesos. A la vegada, s'organitzen trobades sectorials i sessions de *networking*.

Actuacions de suport a les persones emprenedores i acceleració de projectes. Catàleg de prestació de serveis i de recursos compartits entre els territoris, adaptat a les demandes que sorgeixen en cadascun dels projectes empresarials:

- Diagnòstic inicial del projecte empresarial mitjançant una enquesta d'accelerabilitat, per detectar possibles mancances i fer propostes de millora.
- Intercanvi d'experiències entre les persones emprenedores i entre les empreses tractores del territori, per tal de posar en contacte persones emprenedores de diferents territoris i així replicar models d'èxit.
- Derivar els projectes empresarials cap a altres recursos i eines disponibles al territori, si escau.

S'han impulsat 6 accions formatives, 2 sessions de *networking* i 1 fòrum de finançament alternatiu per a empreses i persones emprenedores, amb l'assistència de 63 participants.

- Accions formatives:

Organització de càpsules formatives especialitzades destinades a empreses i persones emprenedores. Es van entrevistar més de 200 empreses beneficiàries LEADER per detectar les seves necessitats en relació amb l'acceleració, la formació, etc.

- Accions de suport específiques per al sector agroalimentari:

Al tractar-se d'un sector altament estratègic per als territoris rurals, amb una alta capacitat de dinamisme i de creixement, Start-up Rural impulsa un seguit d'accions concretes, com ara:

- Jornades de formació específiques del sector.
- Activitats d'assessorament tècnic i professional del sector (amb experts externs).
- Trobades entre empreses del sector i sessions de *networking*.
- Acceleració de projectes:

A partir del diagnòstic inicial que realitzen els tècnics d'Start-up Rural, i segons uns criteris de selecció específics, es detecta quins projectes empresarials tenen potencial i les seves possibilitats de creixement per esdevenir referents al territori. A més, se'ls acompanya durant tot el procés a través d'una acceleradora d'empreses especialitzada. S'han accelerat 8 empreses.

- Accions de suport al viverisme especialitzat:

Accions de suport i de transferència de coneixements als vivers d'empresa rurals, els quals tenen un paper molt important en el desenvolupament de projectes innovadors. S'ha organitzat un taller d'assessorament estratègic i una jornada formativa en màrqueting digital, "Agromarketing 3.0", dirigits a empreses del sector agroalimentari. També dues jornades que van comptar amb l'assistència de 24 participants.

Contacte

info@leaderdelcamp.cat

Web projecte

www.leaderdelcamp.cat/projectes/start-up-rural-a-catalunya/

Xarxes socials

@Start_Up_17

ODISSEU

GAL coordinador:

Consorci GAL Alt Urgell - Cerdanya

Grup GAL i altres socis:

Tots els grups GAL catalans

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2016-2022	841.868,69 €	362.003,53 €

Connectant el teixit empresarial amb joves amb talent i persones emprenedores, incentivem el retorn dels joves als territoris rurals i garantim el futur dels territoris rurals millorant l'acolliment i l'acompanyament dels processos d'arrelament.

Descripció del projecte

El projecte ODISSEU va néixer el 2012 per acompanyar els i les joves interessades a conèixer millor les oportunitats que hi ha als entorns rurals per desenvolupar-hi el seu projecte professional, siguin originaris d'aquestes zones rurals o d'altres. A través de diferents activitats, es fomenta l'emprenedoria i es millora l'ocupabilitat d'aquest col·lectiu; es connecten les empreses de les àrees rurals i el talent jove; s'aprofundeix en la coordinació i el treball en xarxa de les administracions públiques locals, empreses, centres educatius i universitats per al retorn del talent jove als territoris rurals, i s'impulsen accions d'acollida de nova població.

ODISSEU es desenvolupa en tot el territori rural LEADER de Catalunya. Hi participen els 11 grups d'acció local catalans.

L'objectiu general del projecte consisteix a incentivar el retorn de joves a les comarques rurals facilitant la seva inserció laboral i promovent el seu arrelament en el seu territori rural d'origen.

I els objectius específics són:

- Donar a conèixer les oportunitats professionals i els

Dinàmica d'intercanvi d'experiències entre personal tècnic dels grups LEADER i de la xarxa de professionals de Joventut. Jornada tècnica de talent jove a les comarques rurals, territoris d'acollida. (Prullans, setembre de 2019). Foto: Consorci GAL Alt Urgell – Cerdanya.

serveis de les zones rurals per a la construcció del projecte de vida en aquests territoris.

- Facilitar la inserció laboral i social de joves en aquestes comarques, connectant-los amb el seu teixit empresarial i amb els recursos de promoció econòmica i de desenvolupament local.
- Contribuir a millorar el coneixement sobre el món rural actual i promoure una oferta amb condicions de vida atractives i de qualitat per a la població jove.
- Sensibilitzar el teixit empresarial sobre el valor afegit que suposa 'el talent' dels i les joves per a les seves empreses i reforçar nexes empresa-universitat.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

CERCLE IN: destinat al talent jove del territori rural.

- Xerrades informatives, activitats formatives i tallers d'intercanvi d'experiències, i la plataforma virtual Retorna:
- 46 xerrades informatives sobre els recursos que ofereix "ODISSEU", amb 920 alumnes informats.
- 59 jornades de networking, formatives i de sensibilització (cursos, tallers d'emprenedoria i ocupabilitat) on han participat 1.293 persones.

- 714 joves professionals inscrits a la plataforma Retorna.
- 17 sectors registrats a Retorna.
- 33 comarques on està implantada la plataforma Retorna.

CERCLE OUT: destinat al talent de fora del territori.

- Assistència a fires sectorials i enquestes per sensibilitzar i contactar amb joves que resideixen fora dels territoris rurals. Presència a 8 fires comarcals i sectorials per on han passat 3.337 joves.

CERCLE EMPRESA:

Els ajuts al Pràcticum ODISSEU: pràctiques universitàries remunerades durant els mesos d'estiu als municipis LEADER. S'han fet 7 edicions del Pràcticum ODISSEU amb 777 ofertes, 732 entitats i empreses oferents, 420 ajudes de pràctiques, 12 universitats catalanes participants i 1.724 estudiants participants amb un 18% de mitjana d'inserció laboral.

- Matchfounding Arrela't a l'Alt Pirineu i l'Aran
 - 2 edicions.
 - 37 projectes presentats.
 - 12 projectes finançats (177.223 € en total).
 - 1.553 sponsors.

CERCLE INCOMING: destinat a aquelles persones que volen traslladar-se a un municipi rural.

- Plataforma virtual de recursos i serveis (www.viurearural.cat): 2.875 recursos indexats a la plataforma.
- Redacció d'un manual d'acollida als territoris rurals.
- Atenció i acompanyament a les persones interessades a traslladar-se al territori mitjançant les antenes d'acollida (11 antenes d'acollida i 211 consultes d'usuaris).
- Impuls d'una xarxa de municipis rurals d'acollida (37 municipis adherits).

JOVES AL CAMP: joves i sector primari.

Diagnosi sobre les incorporacions de joves al sector agrari del període 2007-2014. Identificació de quatre perfils de persones joves incorporades al sector agrari; definició de reptes i recomanacions d'acció territorial, de suport i socials. S'ha estudiat la incorporació de 1.637 persones joves incorporades al camp amb ajut entre 2008 i 2014.

- Tallers d'intercanvi d'experiències entre els joves incorporats al sector agrari (10 tallers d'intercanvi entre joves agricultors realitzats a 12 comarques).

COORDINACIÓ I COMUNICACIÓ:

- 29 taules de concertació comarcals en 35 comarques, amb 255 persones assistents.
- Creació i gestió de sis xarxes socials i dues pàgines web.
- 2.500 seguidors a les xarxes d'Odisseujove (Facebook, Twitter i Instagram).
- 4.384 seguidors a les xarxes de "Viure a Rural" (Facebook, Twitter i Instagram).
- 46 actes en què s'ha participat per exposar el projecte ODISSEU.

Contacte

cauc@cauc.cat

Web projecte

www.odisseujove.cat

www.viurearural.cat

Xarxes socials

Instagram: @odisseujove i @viurearural

X: @Pro_Odisseu i @viurearural

Facebook: @Odisseujove i @viureaRural

GUSTUM

Producte local
Emprenedoria rural

GUSTUM

GAL coordinador:

Associació Leader de Ponent

Grup GAL i altres socis:

Tots els grups d'acció local catalans

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2016-2022	209.911,67 €	90.262,02 €

Descripció del projecte

GUSTUM pretén incentivar la creació d'activitat econòmica al territori a partir de la promoció i la comercialització del producte agroalimentari local i de la sinergia amb altres sectors del territori com el turisme, la gastronomia i el petit comerç.

El projecte es concreta amb els objectius específics següents:

- Identificar, donar a conèixer i fer valdre els productes i productors locals.
- Vincular el sector agroalimentari amb el turisme, la gastronomia i el petit comerç.
- Afavorir l'associacionisme en el sector.
- Facilitar eines als productors per promocionar i comercialitzar els seus productes.

Imatge de tast de productes locals a l'estany d'Ivars i Vila-sana: GUSTUM, des de l'inici ha treballat per recolzar aquelles accions que es duïguin a terme al territori per a la promoció del producte agroalimentari local, així com donant suport a entitats o associacions amb projectes que compleixin els requisits de ser col·lectius i d'un territori comú i estar relacionats amb el producte local. Foto: Associació Leader de Ponent.

Interior de la Cúpula GUSTUM on es viu una experiència immersiva en 360° per conèixer com, qui i on es produeixen els principals aliments que tenim diàriament a la taula. Foto: Jordi Clariana/360Lab.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

- Pedagogia a les escoles amb la Cúpula GUSTUM i els jocs col·lectius, i amb una campanya de promoció de fruita ecològica i de proximitat als menjadors escolars (25.000 persones, 216 escoles visitants i sis jocs col·lectius complementaris a la Cúpula GUSTUM, que utilitzen el 50% de les escoles).
- Més de 30 accions de promoció i comercialització del producte local donant suport a accions com la Mostra de Formatges Artesans de Ponent, la Fira de Sant Ermengol de la Seu d'Urgell, la Foodtruck "La Tartana de les Valls", la Mostra Gastronòmica de Les Garrigues, etc., amb assessoraments i formació sobre aspectes de comunicació i màrqueting, econòmics i financers i de relat de marca.
- Suport tècnic i econòmic a projectes que compleixin els requisits de ser col·lectius i d'un territori comú i estar relacionats amb el producte local.
- Impuls de la campanya "Aquí, vins catalans", amb 70 restaurants adherits.
- Inversió del 5% del pressupost total en el suport a iniciatives territorials.
- Impuls d'una taula de treball sobre distribució i logística agroalimentària, amb cinc trobades realitzades.
- Signatura d'un conveni de col·laboració per a l'Espai Test Agrari de Ponent.
- Cinc intercanvis d'experiències en l'àmbit espanyol i europeu realitzats i dos acollits.

Contacte

asecanell@leaderponent.cat

tfuentes@leaderponent.cat

Web projecte

<https://www.leaderponent.cat/sistema-alimentari/>

Xarxes socials

FB: Infogustum

X: @infogustum

Instagram: @gustuminfo

FER: Ensenyant a emprendre a les escoles del món rural

GAL coordinador:

Consorti GAL Noguera Segrià Nord

Grup GAL i altres socis:

Associació per la Gestió del Programa Leader Ripollès Ges Bisaura, Consorci Leader Pirineu Occidental, Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp, Consorci GAL Alt Urgell – Cerdanya, Associació Leader de Ponent, Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord, Consorci Inter-comarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques Ribera d'Ebre - Terra Alta, Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central i Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià.

Any execució
2016 - 2023

Pressupost total
228.777,02 €

Import FEADER
98.374,19 €

Ensenyant a emprendre a les escoles arrelarem els infants a l'entorn on viuen i els capacitarem per trobar solucions empresarials als reptes del món rural

Descripció del projecte

“FER, ensenyant a emprendre a les escoles del món rural” és un projecte de cooperació que fomenta les vocacions emprenedores entre l'alumnat de cycle superior de primària.

El projecte pretén despertar el talent emprenedor entre els més joves mentre s'estan formant en l'entorn rural, treballant la seva creativitat i la seva capacitat d'innovar, fomentant la confiança en ells mateixos, el pensament crític i la capacitat per resoldre problemes concrets, per tal de facilitar que aprenguin a cercar oportunitats i aprofitar els recursos que els ofereix el món rural.

FER.cat té com a públic objectiu els alumnes de 5è i 6è d'educació primària i està disponible en diversos idiomes: català, castellà, anglès, aranès i estonià.

El projecte parteix de la base que la suma de moltes iniciatives emprenedores en el món rural és el que fomentarà una

economia sostenible al llarg del temps i, d'aquesta manera, la creació de més empreses, basades en les peculiaritats de cada territori, o les oportunitats concretes d'una determinada zona, i evitarà el despoblament de les zones rurals.

Els objectius generals que persegueix el projecte són els següents:

- Difondre la cultura emprenedora entre la comunitat educativa.
- Implicar la comunitat educativa en la transmissió de la cultura emprenedora.
- Fer valer les empreses dels territoris LEADER i donar-les a conèixer entre la comunitat educativa.
- Facilitar que els infants aprenguin a cercar oportunitats i aprofitar els recursos que els ofereix el món rural, tot fomentant el treball en equip.
- Despertar el talent emprenedor entre els més joves, tractant diferents aspectes de la creació d'una empresa, des de la idea fins al seu finançament, partint de la coneixença del territori i de la detecció de les seves necessitats, passant pel pla de comunicació i l'organització interna.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

Per fomentar l'emprenedoria entre els més joves, el projecte FER juga amb els paral·lelismes entre els ruscs i les zones rurals per explicar la importància de la població rural per a la societat, com la de les abelles per a la biodiversitat. També pretén positivament la visió dels territoris rurals dels més petits i les seves oportunitats a partir d'exemples d'emprenedors i emprenedores locals de cada territori que han sabut aprofitar-ne els avantatges.

Les actuacions del projecte són:

- La implementació del projecte a les escoles. Durant la implementació, els alumnes realitzen una presentació en positiu del seu municipi, entrevistes i visites a empresaris i empresàries que col·laboren en la formació als alumnes, una anàlisi de l'entorn per tal d'identificar les necessitats i oportunitats i, a partir d'aquestes, inventen sense cap límit creatiu un producte o servei per fer front als reptes del món rural.
- Curs 2016-2017
15 escoles, 179 alumnes, 15 mestres
- Curs 2017-2018
28 escoles catalanes, 375 alumnes, 40 mestres,
40 hores de formació a mestres
6 escoles estonianes, 65 alumnes, 8 mestres
- Curs 2018-2019
36 escoles, 830 alumnes, 57 mestres,
40 hores de formació a mestres
6 escoles estonianes, 64 alumnes, 8 mestres

Collage d'imatges dels projectes emprenedors exposats a les fires "FER". Foto: Consorci GAL Noguera Segrià Nord

- Curs 2019-2020
30 escoles, 905 alumnes, 39 mestres,
40 hores de formació a mestres
- Curs 2020-2021
23 escoles, 739 alumnes, 37 mestres,
40 hores de formació a mestres
- Curs 2021-2022
34 escoles, 847 alumnes, 46 mestres,
40 hores de formació a mestres
- Curs 2022-2023
23 escoles, 686 alumnes, 37 mestres,
40 hores de formació a mestres

En global:

Més de 4.390 alumnes han participat en el projecte FER, amb 395.280 hores dedicades en total, 240 hores de formació a mestres, més de 100 empreses vinculades a través d'entrevistes, visites i històries creades i 10 fires de cloenda de projectes (9 presencials i 1 virtual).

- Les reunions i les jornades de difusió del projecte.
- Entrevistes amb emprenedors i emprenedores a l'escola.
- La formació a la comunitat educativa a través de jornades i del grup de treball, conjuntament amb el Centre de Recursos Pedagògics de la Noguera.
- La fira cloenda de projectes on els alumnes exposen els seus projectes a un jurat professional i a altres escoles. En aquest acte, a cada projecte se li reconeix una menció amb l'especialitat identificada pel jurat.
- Creació del mapa "Bee Bot" per als Centres de Recursos Pedagògics per tal de treballar la geografia de Catalunya, les empreses del bloc 3 i els sectors econòmics.

- A més a més, s'han generat múltiples recursos per a l'aplicació del projecte a l'aula i per a la seva difusió:
- Pàgina web del projecte: www.futursemprenedors.cat
- Recursos didàctics per als alumnes, disponibles en format digital i paper.
 - BLOC 1: Quina bona idea: Presenta l'abella "FER" com a fil conductor i la història d'invents, inventors i inventores (6 recursos didàctics sobre inventors i inventores).
 - BLOC 2: Els reptes de FER.cat: Es basa en els reptes que ha de superar l'abella FER per millorar la gestió del rusc i fer-lo viable (7 recursos didàctics sobre com desenvolupar una idea de negoci).
 - BLOC 3: Històries d'empreses de la Catalunya rural: Es basa en 21 històries d'èxit empresarial dins del territori rural adaptades al nivell de cycle superior de primària.
- Guies metodològiques per als mestres.
- Plaques identificatives de les escoles participants en el projecte i abelles de PVC per a les aules.
- Mocadors, trencaclosques, llibreta: què faries al teu poble, i altres materials per una millora de la implantació del projecte.
- Kahoots per avaluar la comprensió lectora del bloc 3.

Contacte

Gemma Cortada
lea-der@noguerasegriandord.cat

Web projecte

www.futursemprenedors.cat

Xarxes socials

@consorcigalnnsn (instagram, facebook)

FB: Infogustum

X: @infogustum

DESENVOLUPAMENT
I ESPAIS NATURALS

LEADER NATURA

GAL coordinador:

Consorti Leader Pirineu Occidental i Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

Grup GAL i altres socis:

Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya - ADRINOC, Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central, Associació per la Gestió del Programa LEADER Ripollès Ges Bisaura, Consorci Leader Pirineu Occidental, Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp, Consorci GAL Alt Urgell - Cerdanya, Associació Leader de Ponent, Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord, Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques Ribera d'Ebre - Terra Alta, Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central, Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià, 30 espais naturals destacats arreu de tot el territori LEADER català i Teixit empresarial proveïdor d'experiències de natura.

Any execució
2014-2020

Pressupost total
396.203,38 €

Import FEADER
-

Descripció del projecte

Reptes:

- Transició ecològica
- Sistema agroalimentari
- Innovació i dinamització social i econòmica

Més enllà dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS 04, ODS 08, ODS 11, ODS12, ODS 13, ODS 15), el projecte LEADER Natura té els objectius específics següents:

- Promoure dinàmiques i economies responsables i sostenibles amb el territori, innovadores, productives i respectuoses amb el medi ambient.
- Preservar i mantenir l'entorn, però sense oblidar que els pobladors del territori han de poder viure amb dignitat i desenvolupar-hi les seves activitats.

- Fomentar la desestacionalització de les activitats.
- Generar ocupació.
- Promoure la cooperació i el foment de l'associacionisme local i sectorial.
- Garantir la continuïtat de les comunitats i els pobles dels espais protegits i la seva zona d'influència, tant en l'àmbit econòmic com el cultural.
- Difondre el patrimoni natural, cultural, agrícola i ramader que configuren els territoris rurals.
- Millorar la qualitat del turisme de natura oferint propostes respectuoses amb el medi natural.
- Donar visibilitat a les petites empreses i a les seves activitats en l'entorn rural.
- LEADER Natura es dirigeix a:
- Les empreses ubicades en zones limítrofes als espais naturals protegits o altres espais d'elevat interès natural i que desenvolupen activitats relacionades directament o indirectament amb la natura i l'entorn rural.
- La població que resideix en aquests espais.

Com ho fem? - Accions i impacte del projecte

Entre les principals accions que s'han dut a terme, destaquen les següents:

- Accions de creació de producte
- Creació de més de 200 "experiències rurals i de natura" en quatre idiomes.
- Creació d'itineraris ecoturístics pel Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser.
- Creació d'una plataforma web per cercar activitats i experiències guiades a la Natura que es duen a terme en el territori rural català: <https://www.naturexperience.cat/>.
- Creació d'un document d'acord de condicions de publicació al lloc web.
- Creació d'articles d'interès i propostes diverses d'ecoturisme vinculades als espais naturals protegits i d'activitats ofertes segons l'estacionalitat.
- Creació d'un bloc vinculat al contingut del web i llançament d'un butlletí d'informació.
- Creació d'un logotip per al web i la difusió de naturexperience.cat/.
- Actuacions de formació
- Organització de jornades tècniques territorials.
- Organització de jornades formatives per a establiments turístics interessats en captar turisme de fauna.
- Organització del seminari tècnic "La fauna com a recurs per al desenvolupament local".
- Formació del gestor de continguts de la plataforma web.
- Accions de comunicació
- Registre oficial de la marca LEADER Natura.
- Disseny i fabricació de roll-ups sobre el projecte.

natureexperience.cat
activitats per estimar la natura

- Organització de jornades de presentació del projecte i dels resultats obtinguts.
- Redacció de notícies i notes de premsa.
- Estratègia de comunicació a les xarxes socials.
- Difusió de continguts a través del web i les xarxes socials.
- Edició de díptics informatius dels espais naturals.
- Estudi SEO i optimització de continguts.
- Participació a la fira Delta Birding Festival.
- Traducció de propostes de rutes d'ecoturisme de la zona Pirineus.
- Elaboració d'una guia per a l'adequació dels establiments turístics al turisme de fauna.
- Creació de continguts i publicitat: campanyes publicitàries/bàners.
- Creació d'un vídeo promocional.
- Creació d'una falca de ràdio amb la promoció del web.
- 38 propostes de rutes d'ecoturisme a la zona Pirineus (Projecte FemPARC)
- Fulletó d'itineraris ecoturístics pel Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser i mapa d'ubicació.
- Diagnosi sobre el turisme de fauna a Catalunya: Anàlisi de la situació del turisme de fauna a Catalunya. LEADER Vida Silvestre.
- Base de dades de recursos i agents de turisme de fauna.
- Base de dades amb gairebé 400 proveïdors i promotors d'experiències i activitats rurals i de natura d'arreu de Catalunya.
 - Contingut SEO optimitzat.
 - Bloc i butlletí d'informació.
 - Vídeo promocional i campanyes publicitàries.
 - Bosses de promoció.
 - Producció d'una falca de ràdio en català.

Actuacions de gestió i organització

- Creació de diverses taules de concertació territorial.
- Elaboració d'una base de dades de recursos i agents vinculats al turisme de fauna.
- Accions de coordinació, gestió i desenvolupament dels espais naturals protegits.
- Intercanvi d'experiències amb altres espais naturals protegits.
- Creació de perfils a les xarxes socials.
- Col·laboració amb professionals del SEO i de la redacció.
- Milliores en l'estructura del back office i mòduls.
-

Recursos generats

- 11 roll-ups ubicats a les seus dels grups LEADER socis del projecte.
- Plataforma web: <http://www.natureexperience.cat>.
- 237 "Experiències rurals i de natura" publicades en quatre idiomes (català, castellà, anglès i francès).

Web projecte

<http://www.natureexperience.cat>

Xarxes socials

Twitter: https://twitter.com/Nat_experience

Instagram: <https://www.instagram.com/natureexperiencecat/>

Facebook: <https://www.facebook.com/natureexperiencecat/>

VIDA SILVESTRE. Valor i recurs per al desenvolupament rural

GAL coordinador:

Consorci per al desenvolupament de la Catalunya central (L'any 2018 es va integrar dins del projecte LEADER Natura)

Grup GAL i altres socis:

Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central, Associació per la gestió del programa Leader Ripollès Ges Bisaura, Consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya, Consorci per al desenvolupament del Baix Ebre i Montsià, Associació Leader de Ponent, Consorci grup d'acció local Noguera Segrià-Nord, Consorci Leader Pirineu Occidental i Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques.

Any execució

2016-2018

Pressupost total

81.783,15 €

Import FEADER

35.166,75 €

“Catalunya, una experiència animal”

Descripció del projecte

El nom del projecte, i en concret el concepte de “vida silvestre”, prové d'una traducció del concepte anglès *wildlife* i que seria més apropiat anomenar “fauna salvatge”. El concepte inicial de “vida silvestre” (equivalent a fauna salvatge) s'ha anat ampliant per incloure no només animals, sinó també plantes i ecosistemes, i vindria a incloure la flora silvestre i la fauna salvatge d'una regió centrada en l'objectiu en la fauna.

Es planteja el projecte sobre fauna en el món rural perquè es considera la fauna com un valor que la Catalunya rural posseeix i que pot esdevenir un recurs per incrementar les economies locals a través de les activitats que s'hi poden desenvolupar.

El posicionament de Catalunya, atesa la seva situació geogràfica que va des del mar Mediterrani fins als Pirineus, presenta una biodiversitat excepcional en tot el seu territori. Les diverses, fascinants i excepcionals manifestacions de la natura en el nostre país donen sentit a l'eco-

turisme i, per tant, a diversos models d'aprofitament dels valors i recursos de fauna salvatge existents.

La pretensió del projecte era situar-se en el marc de com es troba l'activitat al voltant de les activitats de turisme de fauna a Catalunya, implicar els agents territorials en la detecció de necessitats i definició de propostes, i establir un full de ruta possibilista per desenvolupar les accions. A la vegada, també es buscava fomentar la capacitat dels agents mitjançant jornades de difusió, coneixement tècnic i dinamització als territoris, i, un cop més avançat el projecte, elaborar continguts audiovisuals per donar a conèixer aquest model turístic a les empreses/entitats que hi treballen.

Els objectius són:

- Identificar la situació del turisme de fauna a Catalunya
- Difondre i formar sobre el turisme de fauna a Catalunya
- Fomentar el coneixement local del turisme de fauna en el territori
- Incidir, especialment, en el turisme ornitològic a Catalunya

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

Les accions del projecte es van plantejar d'acord amb el pla d'acció resultant de la diagnosi participada sobre el turisme de fauna a Catalunya.

- Accions de capacitat tècnica: cicle de jornades tècniques de la fauna com a recurs turístic.
- Accions divulgatives territorials, a través de jornades de coneixement en els diferents indrets i recursos de fauna rellevants:
 - 1a jornada tècnica “La fauna com a recurs per al desenvolupament local”, Solsona - 26/10/2016.
 - 2a jornada tècnica “La fauna com a recurs per al desenvolupament local: del recurs al producte”, Estany d'Ivars - Vila-sana - 30/10/2017.
 - 3a jornada tècnica “La fauna com a recurs per al desenvolupament local: la fauna estepària com a recurs turístic”, Montgai - 18/04/2018.
 - 4a jornada tècnica “La fauna com a recurs per al desenvolupament local: els ocells carronyaires com a recurs turístic”, Tremp - 30/10/2018.
 - Seminari en línia Com treballar amb el turisme de fauna des d'un allotjament rural? - 05/10/2020.
 - Jornada Estany d'Ivars - Vila-sana, Dia Mundial dels Ocells: xerrades i anellament d'ocells, 1-2/10/2016.
 - Jornada “El turisme de fauna a Catalunya” - Muntanya d'Alinyà - 24/10/2016.
 - Jornada de formació per al sector turístic a l'àmbit de la reserva nacional de caça de Boumort - 26/10/2016.

3ª jornada tècnica la fauna com a recurs per al desenvolupament local

LA FAUNA ESTEPÀRIA COM A RECURS TURÍSTIC.

18 d'Abril de 2018 .10:00-18:00 h,
A L'ATENEU DE MONTGAI (Noguera)

- Eduardo de Juana (Universidad Complutense de Madrid).
- Javier Mañas (alberg Allucant, Gallocanta).
- Santi Mañosa (Universitat de Barcelona).
- Jordi Vilalta (Consorci LEADER Catalunya Central).

Inscripcions: gerencia@lcc.cat

Cartell de la jornada tècnica "La fauna estepària com a recurs turístic".

- Jornada tècnica "El Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser: una oportunitat per al desenvolupament del turisme de natura al Ripollès" - 20/10/20216.
- Xerrada Aspectes d'ecoturisme, observació de fauna i conservació de fauna silvestre: Activitats d'aus a l'Àsia i com funciona aquest mercat, a càrrec de Victor Yu, president d'Ecoturisme Taiwan - 26/09/2018.
- Participació al Delta Birding Festival, com a referent del turisme ornitològic a Catalunya.
- Creació i difusió de materials tècnics de capacitació: guies específiques:
 - Elaboració de la diagnosi i proposta de pla d'acció del turisme de fauna a Catalunya, 2016.
 - Creació de la base de dades de recursos i agents de turisme de natura a Catalunya, 2016.
 - Creació i edició de guies especialitzades:
 - Guia de turisme de fauna i allotjaments rurals, 2017.
 - Guia d'iniciació al turisme de fauna, 2018.
- Col·lecció de vídeos promocionals "Catalunya, una experiència animal" – Medi Marí, Rius, Muntanya, Boscos, Aiguamolls i Secans.
- Edició de la càpsula formativa audiovisual "Turisme de fauna i allotjaments rurals".

Contacte

Jordi Vilalta Mora

Web projecte

www.leadercatcentral.cat/projectes

Xarxes socials

-

Creació i difusió de materials audiovisuals de promoció del turisme i de les empreses que hi treballen:

Cowocat_Rural. Xarxa d'espais de coworking rurals de Catalunya

GAL coordinador:

Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques

Grup GAL i altres socis:

Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya, Consorci Leader de Desenvolupament Rural del Camp, Consorci GAL Alt Urgell – Cerdanya, Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià, Associació Leader de Ponent, Consorci Leader Pirineu Occidental, Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central, Associació per la Gestió del Programa LEADER Ripollès Ges Bisaura, Consorci Grup d'Acció Local Noguera - Segrià Nord. Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central i Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques.

Tots els GAL de Catalunya van ser socis del projecte en algun moment del període 2014-2022.

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2014-2022	382.138,25 €	164.319,45 €

Entenem el coworking com una eina de desenvolupament rural que té dos elements clau: una comunitat activa i un espai on passen coses.

Descripció del projecte

Un element que juga a favor de la fixació de població en zones rurals al segle XXI i que representa tota una oportunitat de dinamització econòmica d'aquestes zones és l'ús de les noves tecnologies. Gràcies a elles, han aparegut noves formes de treball com el coworking, o treball col·laboratiu, que permet treballar de forma descentralitzada, gaudint dels avantatges de viure en un territori rural, tot i mantenir una estreta connexió amb els centres urbans, a més de promoure el treball conjunt i la cooperació empresarial. Així, el projecte sorgí de la necessitat i voluntat de promoure l'emprenedoria a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, i fer-ho provant de transferir

l'experiència pionera de coworking en l'àmbit rural sorgida a Riba-roja d'Ebre (espai Zona Líquida) l'any 2014.

El projecte de cooperació "Cowocat_Rural" vol afavorir i potenciar aquesta fórmula innovadora de treball col·laboratiu per atraure i fixar capital humà qualificat a les zones rurals, amb la retenció de talent corresponent, un factor clau per al desenvolupament d'aquests territoris.

El coworking és una forma de treball que permet als professionals independents, a les persones emprenedores i a les pimes de diferents sectors compartir un mateix espai de treball per desenvolupar projectes professionals de forma independent, alhora que es fomenten projectes conjunts. Es tracta d'una oportunitat per als professionals que volen treballar en un espai col·laboratiu sense renunciar a un entorn rural. Per tant, els espais de coworking rurals provoquen una activació econòmica del territori i ajuden a fixar-hi la població activa.

Els objectius generals del projecte eren els següents:

- Difondre el coworking com una nova manera de treballar a través de les TIC a l'entorn rural.
- Fomentar els hàbits del teletreball i el coworking entre les persones emprenedores dels territoris rurals.
- Sensibilitzar i crear sinergies amb altres territoris rurals en la difusió del coworking.
- Atraure talent i fixar població a l'entorn rural.
- Identificar professionals del territori o d'altres zones que puguin treballar a distància a través de les TIC.
- Interconnectar professionals de l'àmbit rural, entre ells i amb una comunitat de coworking.
- Donar suport a les persones dinamitzadores territorials per tal de mantenir actives les comunitats.
- Disposar d'una base de dades actualitzada dels espais de coworking existents en l'àmbit rural.
- Fer partícips els espais de coworking (existents i de nova creació) del projecte i de les sinergies territorials que en deriven.
- Oferir a professionals dels espais i als espais de la xarxa "Cowocat_Rural" visibilitat i eines per crear sinergies entre ells.
- Connectar digitalment tots aquests agents i espais a l'entorn d'una plataforma.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

Al llarg del període 2014-2022, en el marc del projecte s'han realitzat les accions següents:

- Creació d'una base de dades de coworkers de l'ecosistema de coworking.
- Disseny d'una plataforma digital (www.cowocatrural.cat).

Espai de coworking "Palau Cowork" de La Seu d'Urgell . Foto: Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques.

- Organitzar 16 trobades de networking amb més de 500 assistents.
 - Organitzar 2 cicles de seminaris web amb experts del món del coworking, amb més de 150 assistents.
 - Vertebrar un passaport de mobilitat entre espais, el Rural Pass, amb més de 20 espais de coworking rurals i 18 d'urbans participants.
 - Creació de 10 paquets turístics (experiències de treball i vacances als espais Cowocat_Rural), en el marc del programa Rural&Go, amb més de 40 agents dels territoris rurals catalans participants en el seu disseny i més de 135 empreses vinculades als paquets.
 - Participar en diferents fòrums de debat sobre coworking, innovació i emprenedoria com: Coworking Spain, Coworking Day BCN, BIZ Barcelona, Fira Innova i Fòrum d'Ocupació de la URV Terres de l'Ebre, entre d'altres.
 - Realització d'un programa formatiu a l'INS Julio Antonio de Móra d'Ebre i a l'IES de l'Ebre (Tortosa) per difondre i promoure el concepte "coworking" entre els seus estudiants.
 - Ser un dels cinc projectes nominats als premis europeus Rural Inspiration Awards (iniciativa de la Xarxa Europea de Desenvolupament Rural – ENRD, European Network for Rural Development), que reconeixen iniciatives inspiradores finançades pel Fons Europeu Agrícola per al Desenvolupament Rural (FEADER) per demostrar la contribució de la política de desenvolupament rural a una Europa rural més competitiva, sostenible i inclusiva, en la categoria Revitalització rural.
 - Aparèixer en publicacions nacionals i internacionals com un exemple de bones pràctiques: web de la Xarxa Europea de Desenvolupament Rural i publicació Experiències de microdesenvolupament rural com a repte i cas d'innovació local de la Diputació de Barcelona, entre d'altres.
 - Organitzar el "Catalunya Coworking Day", una jornada formativa, de difusió i d'intercanvi d'experiències amb més de 50 participants (Móra d'Ebre, 2016).
 - Organitzar la jornada "Coworking: una oportunitat para el desarrollo territorial y social" amb més de 50 assistents de tota Espanya (Olot, 31 de gener de 2019).
-
- Suport als espais de coworking existents als territoris participants.
 - Assessorament en la creació i dinamització d'espais de coworking.
 - Organització de trobades de networking.
 - Impuls d'una taula de treball de persones dinamitzadores d'espais de coworking territorials.
 - Creació d'experiències "Rural&Go", escapades que combinen activitats formatives i culturals.
 - Impuls del "RuralPass", un passaport de mobilitat entre espais de coworking.
 - Elaboració d'una guia metodològica per a la implantació i dinamització d'espais de coworking.
 - Transferir l'experiència pionera de "Cowocat_Rural" en l'àmbit interterritorial i transnacional amb la participació a "CoLabora. European cooperation project on coworking spaces in rural areas".
 - Creació de l'Observatori del coworking rural català per avaluar l'evolució i l'impacte del projecte.
 - Difondre la filosofia del coworking a través de sessions formatives a estudiants de secundària i universitaris amb la signatura d'un conveni amb la Universitat Rovira i Virgili.
- A través del projecte "Cowocat_Rural", s'ha aconseguit:
- Suport i visibilitat a 45 espais de coworking de la Catalunya rural.
 - Realitzar sessions de consultoria a més de 15 espais de coworking.

Contacte

Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques
Pl. Sant Roc, 2, 43740 Móra d'Ebre
977 402 792 / 977 40 18 51
info@cowocatrural.cat

Web projecte

www.cowocatrural.cat

Xarxes socials

@cowocatrural (a Instagram, Facebook i X)

PROJECTES ESTRÀTEGICS

Impuls a l'Economia Verda i Circular

Impuls a l'economia verda i a l'economia circular en el marc del leader

GAL coordinador:

Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central

Grup GAL i altres socis:

Consorci del Moianès, Consorci del Lluçanès, Agència de Desenvolupament del Berguedà

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2016-2018	88.222.22 €	34.142 €

Promoure la sostenibilitat com a eix estratègic per assolir la recuperació econòmica, millorar la competitivitat, crear ocupació i reduir els riscos ambientals.

Descripció del projecte

El projecte vol promoure la sostenibilitat com a eix estratègic per assolir la recuperació econòmica, millorar la competitivitat, crear ocupació i reduir els riscos ambientals. Mitjançant aquesta actuació es vol iniciar un procés per impulsar una estratègia d'impuls a l'economia verda i a l'economia circular, com a element per impulsar la competitivitat del territori LEADER.

L'impuls que generarà el projecte cap al foment de les energies renovables i l'eficiència energètica, el foment per a la gestió de residus i la potenciació dels recursos naturals existents, entre altres, suposarà que el territori esdevingui una font de competitivitat territorial i de col·laboracions publicoprivades per a la consecució d'un mateix objectiu.

Les actuacions del projecte generaran un impacte a un gran número d'agents al territori, ja sigui a través de la sensibilització o d'actuacions concretes:

- Es treballarà amb empreses que segueixin criteris d'economia verda, i també amb totes aquelles en les quals es pugui plantejar incentivar l'estalvi i l'eficiència en l'ús dels recursos.
- S'implicaran tots els beneficiaris LEADER en la resta de projectes de cooperació que tinguin sintonia amb els conceptes d'economia verda i circular.
- Es promouran els espais naturals protegits com a factor de dinamització territorial i del turisme sostenible.
- Es millorarà la gestió de residus.
- S'impulsarà la promoció de productes ecològics, els mercats de producte verd, el turisme sostenible i de qualitat, les empreses gestores de residus, etc.

Per aconseguir-ho, es duran a terme accions de sensibilització i acompanyament empresarial, especialment a empreses beneficiàries dels ajuts LEADER, que culminaran amb l'elaboració d'un toolkit en economia verda i circular, així com altres accions de dinamització territorial per a la sostenibilitat.

- Traçar una estratègia per impulsar l'economia verda i l'economia circular al territori LEADER.
- Sensibilitzar la població i les empreses sobre el concepte, per alinear-les, així, amb l'estratègia del GAL i de creixement intel·ligent europeu.
- Potenciar la marca territorial vinculada a la imatge de "Green territory" a partir de l'impuls d'iniciatives ja existents.

Com ho fem? - Actuacions i impacte del projecte

- Jornada sectorial sobre residus: compravenda de béns i serveis, de residus-recurs, etc.
- Acompanyament en la diagnosi de simbiosi industrial a les empreses del Berguedà.
- Jornades d'avaluació del grau d'implantació de l'economia verda i circular a les empreses LEADER, i exposició de projectes que s'estan desenvolupant a Catalunya.
- Impuls d'una campanya de foment de l'economia verda a partir de visites sectorials demostratives a iniciatives empresarials.
- Jornades de treball del sector agroalimentari i del petit comerç.
- Organització de la Green Week, amb tallers i visites per a la capacitat i la sensibilització en ecoemprenedoria, finançament alternatiu, visita a passivhaus, etc.

Participació a la jornada de l'Observatori de l'Economia Circular celebrada al Món Sant Benet (Sant Fruitós de Bages) el setembre de 2018. Foto: Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central.

Jornada de coneixement de les passivhàuser al Moianès. Foto de l'Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central.

- Promoció de l'economia verda territorial a partir de l'eix "Green territory":
- Dinamització turística de les cartes del paisatge existents a partir de la promoció de passaports per a miradors paisatgístics, i de la col·laboració en el projecte de revitalització de sitges de paret seca per al turisme i la producció de vi a les Valls del Montcau.
- Impuls a l'agricultura ecològica, amb l'organització de jornades de networking entre productors/elaboradors i distribuïdors/consumidors i suport a la Ruta de la llet al Lluçanès.

El projecte ha permès conscienciar dels conceptes d'economia verda i circular, mitjançant un seguit de jornades que proporcionen mesures aplicables directament lligades amb l'economia circular i l'economia verda. Així, s'han realitzat un total de sis jornades i dues visites, que han comptat amb la participació de 181 persones.

Full de ruta que inclou una metodologia i un toolkit per a l'aplicació de l'economia verda i circular.

L'eina enCERcla es pot consultar a través de la pàgina web del GAL www.catcentral.cat, i també directament a l'enllaç següent: <https://encercla.catcentral.cat:9443/#/>.

A través de les accions derivades del projecte durant el 2017, s'han identificat dues empreses que tenen voluntat d'implantar un projecte d'economia circular en el marc de la seva activitat. Un d'ells s'ha presentat a la convocatòria d'ajuts per a projectes d'economia circular que ofereix el DTS durant el 2018.

Es va enviar la iniciativa del projecte als responsables de l'Observatori d'Economia Circular, del DTS. El projecte es va incloure a la plataforma i es pot consultar en l'enllaç següent: http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/empresa_i_produccio_sostenible/economia_verda/catalunya_circular/iniciatives/

El projecte "Impuls a l'economia verda i a l'economia circular en el marc del LEADER" té com a objectiu promoure la sostenibilitat per millorar la competitivitat, crear ocupació i reduir els riscos ambientals a la regió de Catalunya Central.

El projecte busca iniciar un procés per impulsar una estratègia d'economia verda i circular, fomentant la competitivitat del territori LEADER a través d'energies renovables, la gestió de residus i la potenciació de recursos naturals.

- Impacte en el territori: Les actuacions del projecte inclouen la sensibilització i la implicació d'empreses i beneficiaris LEADER en iniciatives d'economia verda i circular, així com la promoció d'espais naturals protegits i productes ecològics.
- Accions concretes: Es realitzaran jornades sectorials, diagnòstics de simbiosi industrial, campanyes de promoció i esdeveniments com la Green Week, amb l'objectiu de capacitar i sensibilitzar sobre l'economia verda i circular.
- Resultats obtinguts: El projecte ha permès conscienciar sobre l'economia verda i circular mitjançant jornades i visites, i ha desenvolupat eines com el toolkit enCERcla, accessible en línia. A més, s'han identificat dues empreses interessades en implementar projectes d'economia circular.

Es va enviar la iniciativa del projecte als responsables de l'Observatori d'Economia Circular, del DTS. El projecte es va incloure a la plataforma i es pot consultar en l'enllaç següent: http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/empresa_i_produccio_sostenible/economia_verda/catalunya_circular/iniciatives/

Contacte

Anna Garrós

Web projecte

www.catcentral.cat

Xarxes socials

@ADRCatCentral

#EVerdaiCircular

www.facebook.com/ADRCatCentral

Activitats
EQÜESTRES

Activitats eqüestres

GAL coordinador:

Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRINOC)

Entitats col·laboradores:

Federació Catalana d'Hípica (FCH), Turisme Garrotxa, Consorci Salines Bassegoda, Alt Empordà Turisme, Osona Turisme, Mancomunitat de la Vall del Llémena, Consorci Ter-Brugent, Associació de Centres Esportius Eqüestres de Girona (ACEEGI), Cowboys de la Selva i Associació de Marxes a Cavall de Catalunya (AMAC)

Any execució

2016-2021

Pressupost total

128.975,07 €

Import FEADER

49.864,56 €

El progrés rural és impossible sense canvi, i les activitats eqüestres són la clau per fomentar una economia sostenible i respectuosa amb el medi ambient.

Descripció del projecte

L'any 2016, ADRINOC engega aquest projecte amb l'objectiu de propiciar que els territoris rurals puguin esdevenir els escenaris i protagonistes principals per al desenvolupament d'un ampli ventall d'activitats basades en el món del cavall, i que aquest sigui una alternativa més per a la diversificació de les economies locals en el marc d'un desenvolupament sostenible, inclusiu i integrador dels territoris rurals.

Les zones rurals de Catalunya tenen potencial per desenvolupar el turisme eqüestre, entre altres, per:

- La riquesa i la diversitat del seu patrimoni natural i cultural
- L'existència de vies verdes, itineraris de parcs naturals, xarxes comarcals de senders i els itineraris de l'Agència Catalana de Turisme, distribuïts tots ells arreu del territori
- La proximitat a França, que facilita el benchmarking i la captació de la demanda

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

Al projecte s'han dut a terme accions per:

- Avaluar els impactes i les necessitats del projecte al territori en les seves tres vessants: esportiva, socioterapèutica i turística.
- Analitzar el potencial del sector eqüestre i les possibilitats dels territoris rurals per al seu desenvolupament.
- Promoure el coneixement del sector eqüestre per augmentar la qualitat i els serveis dels centres eqüestres.
- Fomentar l'especialització, la professionalitat i la millora de la competitivitat empresarial del sector eqüestre.
- Divulgar i fomentar iniciatives i actuacions.
- Facilitar l'accés a material tècnic i de qualitat per la millora professional del sector.
- Realitzar i promoure actuacions pilot innovadores al territori.
- Millorar l'accessibilitat i la igualtat d'oportunitats en l'accés a les activitats eqüestres i a la natura.
- Desenvolupar accions de promoció en línia i presencials i reforçar la presència en xarxes socials.
- Divulgar i fomentar iniciatives i actuacions.

Els resultats han estat:

- Quatre edicions consecutives del Dia a Cavall.
- Elaboració de la diagnosi "El sector eqüestre a Catalunya i el seu potencial de desenvolupament als territoris rurals".
- Diagnosi territorial participativa: "Potencialitats i necessitats del sector eqüestre al territori LEADER ADRINOC".
- Vuit trobades interdisciplinàries en TAC (vessant socioterapèutica).
- Dos intercanvis de coneixements a altres territoris: a la Provença (França) i a Eslovènia.
- Creació de nous espais de trobada: quatre consells d'experts i dues jornades tècniques.
- Onze jornades de formació PATT i altres formacions.
- Elaboració de materials de promoció dels beneficis de la pràctica eqüestre: infografia, fulletó i càpsules de vídeo.
- Augment de seguidors a les xarxes socials del projecte i major difusió del projecte.
- Ampliació de la base de dades dels agents, els centres eqüestres i les entitats que treballen en el sector eqüestre del territori ADRINOC i a la seva àrea d'influència: més de 350 agents.

Contacte

Jordi Terrades

Web projecte

www.recursosequestres.cat

Xarxes socials

<https://www.facebook.com/DiaACavall>

https://twitter.com/adri_noc

<https://www.instagram.com/diacavall/>

Territori educador. Ens mengem les Valls

GAL coordinador:

Associació LEADER Ripollès Ges Bisaura

Entitats col·laboradores:

Entitats col·laboradores: Associacions del Producte del Ripollès¹, Cooperativa agrària de Torelló, Consell Comarcal del Ripollès, Ajuntament de Sant Quirze de Besora, Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló, Ajuntament de Sant Pere de Torelló, Agència de Desenvolupament del Ripollès (ADR), Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura (CVGOB), Comunitat Educativa², Productors agroalimentaris del territori³.

Any execució
2016-2021

Pressupost total
128.975,07 €

Import FEADER
49.864,56 €

El projecte es va iniciar en el mes de maig de 2016, i, des de llavors, fins a l'octubre de 2023.

Descripció del projecte

L'objectiu és promocionar una cultura d'alimentació sana, de qualitat i de proximitat a la població local a través de l'escola. Aquest objectiu general es concreta en quatre objectius específics que, de manera transversal, donen resposta a cadascuna de les línies d'actuació definides a l'Estratègia de desenvolupament local 2014-2020 de l'Associació LEADER Ripollès Ges Bisaura.

Dins la línia d'actuació de vetllar per l'equilibri demogràfic i millorar la qualitat de vida i la cohesió social, aquest projecte vol contribuir en el fet d'esdevenir un territori educador, crear vincles entre la comunitat educativa i els agents socioeconòmics del territori per promoure la sensibilització en valors vinculats al desenvolupament econòmic local a les escoles, i millorar el coneixement dels reptes estratègics del territori per part dels docents.

D'altra banda, pretén afavorir el consum de proximitat a tra-

vés de la generació d'un sentiment de pertinença i identitat entorn del producte local i l'activitat tradicional del territori, que es vincula amb la línia d'actuació relativa a la innovació, l'empresa i l'emprenedoria.

I, per últim, en el marc de la línia d'actuació, pretén treballar per mitigar el canvi climàtic i per adaptar-s'hi, i per fomentar l'economia circular. Així mateix, pretén promocionar els productes agroalimentaris locals de qualitat i incentivar la cuina de muntanya vinculada a la pagesia.

L'Associació LEADER Ripollès Ges Bisaura (ALRGB) ha portat a terme les actuacions previstes en els objectius operatius següents:

1. Creació de vincles entre la comunitat educativa i agents socioeconòmics del territori.
2. Divulgació de les activitats econòmiques del territori i la importància de consumir producte local en esdeveniments locals.
3. Campanya d'alimentació saludable i productes de proximitat a l'escola.
4. Promoció d'activitats de transformació artesana del producte local a l'escola.

Com ho fem – actuacions i impacte del projecte

Les actuacions del projecte consisteixen en la promoció de productes locals com ara la carn de vedella, els làctics i formatges, la carn de xai i cabrit, la trumfa de la vall de Camprodon i la patata d'Orís, la carn de poltre i els embotits, entre d'altres.

Visita a l'explotació La Vall, a Sant Pere de Torelló. Foto: Àngels Guiteras.

Aquesta promoció es fa a través del treball a l'aula mitjançant materials pedagògics especialment pensats per al projecte, visites a productors agroalimentaris amb l'alumnat, i sessions i tallers informatius i formatius per a les famílies, els docents i els equips dels menjadors escolars centrats en el producte de proximitat, la seva expressió gastronòmica i la seva importància nutricional.

Cada any es parla amb productors i es recullen aquells interessats a participar del projecte en un catàleg de visites/tallers. Aquest catàleg de visites s'envia a les escoles i s'acorden amb elles les visites o els tallers per al nou curs.

Es promociona el producte de proximitat amb la Tartana de les Valls (food truck), que es desplaça a les fires tradicionals del territori. La Tartana es desplaça també a altres fires i esdeveniments que es fan fora i dins del nostre territori per promocionar el producte local.

I els resultats han estat:

- Disseny d'imatge del projecte en TEC;
- Edició en format digital i en paper d'un receptari a partir del recull de receptes de cuina de muntanya generades a partir d'un concurs organitzat a les escoles.
 - 150 receptes presentades al concurs.
 - 13 receptes/receptari recollides en el receptari.
 - 64 productors promocionats en el receptari. Tots els productors de la marca Productes del Ripollès i els que participen en el projecte Tasta'ns.
 - Dos receptaris editats.
 - 1.220 receptaris distribuïts.
- Assessorament al personal de cuina i als monitors i docents de les escoles, amb la finalitat de transmetre'ls coneixements sobre com conservar i cuinar el producte local per garantir que se serveix amb la màxima qualitat nutritiva.
- Difusió dels valors nutritius dels productes de proximitat, els bons hàbits alimentaris i una actitud positiva envers els productes propis del territori.
- 30 productors en negociacions amb l'AMPA o empresa concessionària per introduir producte local a les escoles. (Aquesta acció no es va acabar consolidant per problemes externs).
- 11 cursos o tallers de cuina de muntanya dirigits als pares i les mares: 290 assistents.
- 5 sessions informatives sobre el projecte per als pares i les mares de les escoles que hi participen i també per a la població local: 89 assistents.
- Disseny i edició d'un fulletó divulgatiu sobre l'alimentació sana, equilibrada i amb productes de proximitat dirigit als pares i les mares dels alumnes que participen en el projecte, amb l'objectiu d'incentivar el consum de proximitat i la cuina de muntanya a les llars del territori.

Conté una proposta de menú mensual saludable i equilibrat elaborat per Gemma Ros, biòloga i màster en nutrició i salut, i informació relativa a les qualitats nutritives i de salut dels aliments i sobre els avantatges de consumir productes de proximitat. 5.000 fulletons editats i 1.220 fulletons distribuïts.

- Disseny de sis unitats didàctiques sobre els productes agroalimentaris i el seu procés de producció i/o transformació, amb la col·laboració dels equips docents de les escoles i el Centre de Recursos Pedagògics del Ripollès. De cada unitat didàctica hi ha una destinada a l'alumne i una altra destinada al professorat.
- Vuit vídeos explicatius de cada producte agroalimentari i del sistema de producció.
- 2.000 bosses i 2.000 llibretes.
- Han passat pel projecte 9.252 alumnes.
- S'ha participat amb la food truck en 114 fires.

¹Associació del Producte del Ripollès, Cuines de la Vall de Camprodon, Ramaderia de Molló, SCCL, Associació de Pastors del Ripollès, Associació de Petits Elaboradors Agroalimentaris del Ripollès, Associació de Ramaders del Ripollès, Associació de Carnissers i Xarcuters del Ripollès, Associació de Criadors d'Eugues de Muntanya del Ripollès.

²Escola Mare de Déu de Núria, a Ribes de Freser. Escola Segimon Comas, a Sant Quirze de Besora, Escola Lloriana, a Sant Vicenç de Torelló, Escola Josep Maria Xandri, a Sant Pere de Torelló, Escola Doctor Robert, a Camprodon (participa bianualment en el projecte), Escola Joan Maragall, a Ripoll, Escola Salesians, a Ripoll, Escola Ramon Suriñach, a Ripoll, Escola Mestre Andreu, a Sant Joan de les Abadesses, Escola ZER Vall del Ter (Vilallonga de Ter, Llanars, Sant Pau de Segúries i Ogassa), Escola ZER Compte Arnau (Vallfogona de Ripollès i Planoles), Escola Tomàs Raguier, a Ripoll, Escola Vedruna, a Ripoll

³Embotits: Carnisseria i Xarcuteria Ca la Magda, Les Gambires, Can Bartrambà, Can Blanch, Can Pedret, Collfred, Ca l'Alba, Mas Rodonella, Trumfa de la Vall de Camprodon: Can Illa, Mas El Carol, Can Pastoret de Molló. Poltre: Mas la Illa i Escorxador de la Vall de Camprodon, Cal Tubau de Serrat, Can Pastoret de Molló, Cal Ramon. Xai: La Plaça de Sora, Can Picola d'Ogassa, Grats de Campdevànol, Mas Magnet, El Serrat de la Teia, Mas Can Freixa, El Mas de Sora, Mas Fogonella, La Vall, La Miranda. Vedella: Pirinat, Cal Gandaiet de Pardines, La Coromina de Sant Quirze, Can Pastoret de Molló, Cal Tubau, Mas Pinós, El Callís. Làctics i formatges: La Folcrà, Formatgeria Muuu Beee, Mas Lladré, Formatgeria Roure Soler, Formatges del Pujol-Orra, Cal Esteve de Batet, SomFormatgers. Mel: Casa de les abelles, Mel de la Vall de Ribes. Ous: Ca la Xica. Coca: Forn Robiró, Ca la Carne. Tallers de llana: talleristes del territori. Taller de Xocolata: Fleca Mir, Plantes aromàtiques i medicinals: Aromik de Gombren. Taller d'agricultura regenerativa: Mas La Sala.

Contacte:

Àngels Guiteras

angels@ripollesgesbisaura.org

Web del projecte:

<https://www.ripollesgesbisaura.org/projectes/territori-educador-ens-mengem-les-valls/>

Xarxes socials:

@LeaderRGB / #ensmengemlesvalls

facebook.com/leaderripollesgesbisaura

Sostenibilitat, paisatge i agricultura

GAL coordinador:

Consorci LEADER de Desenvolupament Rural del Camp

Entitats col·laboradores:

Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Consell Comarcal de l'Alt Camp, Consell Comarcal del Baix Camp, Consell Comarcal del Priorat, Centre Tecnològic i Forestal de Catalunya, Associació d'Elaboradors de la Conca de Barbera, Associació Fet a l'Alt Camp

Any execució

2021-2023

Pressupost total

99.999,00 €

Import FEADER

38.699,61 €

Per un Camp de Tarragona resilient davant el canvi climàtic.

Descripció del projecte

El projecte Sostenibilitat, paisatge i agricultura és una iniciativa destinada a afrontar el repte de respondre a l'emergència climàtica global, tot harmonitzant l'acció local i l'acció global per assegurar la sostenibilitat de models territorials diversos i complexos, que són garantia de resiliència.

La principal missió d'aquest projecte és dissenyar i executar accions que contribueixin a dinamitzar, desenvolupar eines útils, intercanviar informació i establir taules de diàleg que permetin obrir oportunitats econòmiques per als municipis rurals de la zona d'actuació del Consorci en els àmbits energètics, paisatgístics i que donin valor a l'agricultura, tant des del punt de vista de la producció com pels valors immaterials del paisatge agrícola.

Sessió de pràctiques d'agricultura regenerativa. Foto: Consorci LEADER de Desenvolupament Rural del Camp

Paral·lelament a això, i des d'una perspectiva més pràctica, el projecte ha de saber proposar un marc de treball consensuat i amb continuïtat entre els diferents agents que participen en el desenvolupament rural del Camp de Tarragona, que ajudi a concebre un full de ruta compartit de sostenibilitat que s'alinei també amb la dinamització econòmica i social d'aquest territori.

El projecte s'orienta a donar resposta a la necessitat d'un nou model energètic de proximitat i de descarbonització, que prioritzi un escenari d'estalvi, d'eficiència i de retorn social i que relligui amb les iniciatives que tenen els paisatges com a eixos troncats en la gestió territorial: Terres de secà (Alt Camp), Carta del paisatge (Conca de Barberà), Sistema de gestió del paisatge cultural agrari de mosaic mediterrani del Priorat, i el futur parc de les Muntanyes de Prades (Baix Camp), entre d'altres que es puguin desenvolupar.

L'objectiu estratègic general és respondre a l'emergència climàtica global, tot harmonitzant l'acció local i l'acció global per assegurar i posar en valor la sostenibilitat de models territorials diversos i complexos, incidint en l'energia, el paisatge i l'agricultura, cap a la generació d'oportunitats econòmiques pels actors locals.

- EIX 1. Eficiència energètica a entitats municipals i a les pimes.
- EIX 2. Taules de transició energètica.
- EIX 3. Difusió i transferència de coneixements.

Com ho fem? - Actuacions i impacte del projecte

Les activitats es van plantejar intentant ser curós amb les dinàmiques pròpies del territori, principalment pel que fa a la creació de la Xarxa d'Oficines Comarcals de Transició Energètica.

- Formació als municipis per a la implementació de la comptabilitat energètica: 42 municipis
- Formació a les pimes per a la implementació de la comptabilitat energètica: 36 pimes dinamitzades.
- Creació i dinamització de taules de transició energètica: 6 jornades de sensibilització.
- Formació per a la definició d'una estratègia d'autoprovèïment elèctric a les comarques i els municipis integrants del Consorci LEADER de Desenvolupament Rural del Camp: estudi territorial sobre la implantació d'energia fotovoltaica.
- Formació en agricultura regenerativa: 51 joves formats en agricultura regenerativa.

Contacte

info@leaderdelcamp.cat

Web projecte

<https://www.leaderdelcamp.cat/projectes/sostenibilitat-paisatge-i-agricultura/>

Mengem d'aquí

GAL coordinador:

Consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya

Entitats col·laboradores:

Consell Comarcal de l'Alt Urgell i Consell Comarcal de la Cerdanya

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
4 edicions (2020)	97.456,03 €	37.115,48 €

A menjar, se n'aprèn menjant.

Descripció del projecte

La denominació del projecte és Mengem d'aquí: projecte de dinamització del consum dels productes agroalimentaris locals de l'Alt Urgell i de la Cerdanya als menjadors escolars, el qual es treballa sota el lema "A menjar, se n'aprèn menjant, innovació i futur".

El Consorci considera que un bon lloc per incidir en la conscienciació del consum de producte agroalimentari del territori és als centres d'ensenyament, atès que els nens poden fer de llavor en la sensibilització de les famílies pel consum de producte local. Malgrat que amb el projecte GUSTUM es realitzen algunes accions adreçades a aquest públic objectiu, vam considerar que s'hi podia incidir de manera més intensa amb la creació d'un projecte específic, la realització d'accions molt concretes i la implicació de molts agents: infants, famílies, gestors de menjador, productors, centres educatius i l'equip tècnic, amb la presència de tècnics de projectes, educatius i agroalimentaris.

Així doncs, els espais on més ha incidit el projecte és als menjadors escolars i a l'escola, vinculat als àpats que els alumnes realitzen dins els centres educatius, tant l'esmorzar com el dinar, com també dins l'aula. A la vegada, s'ha fet difusió del projecte de cara a les famílies dels alumnes i a la societat en general, tot reivindicant

que els productors locals són necessaris per fomentar i potenciar l'economia circular dels territoris.

Al mateix temps, el projecte pretén ser una plataforma de difusió i comercialització dels productors agroalimentaris de les dues comarques, a través de les accions del projecte, i iniciar un treball de prevenció del malbaratament d'aliments. Per això, també s'ha col·laborat amb el sector de la restauració, ja que és un sector on cal incrementar el consum de productes agroalimentaris de l'Alt Urgell i la Cerdanya.

Els principals objectius del projecte són:

- Conscienciar els escolars i les seves famílies de la importància que té el consum de productes locals per al desenvolupament dels territoris rurals, i visibilitzar els productes locals com a econòmicament accessibles.
- Sensibilitzar els productors locals de la importància de treballar amb els menjadors escolars, tot fomentant l'entrada de productors als menjadors escolars de forma estable o puntual.
- Sensibilitzar la ciutadania i el sector de l'hostaleria de l'Alt Urgell i la Cerdanya de la importància dels productes d'aquí per al futur del territori, i dinamitzar la xarxa d'adherits al projecte Mengem d'aquí.
- Conscienciar els escolars i la població en general respecte al malbaratament alimentari, a través d'una educació en valors, i treballar en el reaprofitament d'excedent d'aliments.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

En les tres primeres anualitats, el Consorci va focalitzar les accions en conscienciar els infants i els joves dins els centres educatius i treballar-hi de manera atractiva, atès que seran els transmissors més fiables i potents de cara a les famílies i la resta de la població. Per aquest motiu, les accions es van concentrar en els centres educatius i es van dur a terme accions per donar a conèixer els productes, tot posant-los en valor i demostrant-ne l'extraordinària qualitat; donant suport econòmic i capacitat d'intervenció als productors dins els menjadors escolars, i proporcionant acompanyament i assessorament nutricional per confeccionar els menús escolars. Així mateix, es van dur a terme accions per educar i sensibilitzar els infants perquè facin un ús més responsable dels aliments i per evitar el malbaratament, mitjançant formació, difusió i comunicació amb les eines del projecte –les xarxes socials i el butlletí–.

En la 4a edició (2020), el projecte estratègic es va partir en dos blocs: Mengem d'aquí i De la terra al plat.

Workshop del projecte Mengem d'aquí, a Prullans de Cerdanya el 26 d'octubre de 2018. Durant la sessió, la Fundació Alicia i la cuinera Ada Parellada van compartir receptes amb els diversos cuiners de l'Alt Urgell i la Cerdanya que formen part del projecte. Foto: Consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya

Com a resultats:

- Creació d'una comissió de seguiment del projecte Mengem d'aquí a través de les AFES (2020).
- Elaboració d'un quadre de comandament integral per fer el seguiment i l'anàlisi del projecte Mengem d'aquí (2019).
- Creació d'una pàgina web:
 - Formació sobre el malbaratament alimentari.
 - Manual per a una alimentació bona, sana i sostenible en família (per a les famílies de l'Alt Urgell i la Cerdanya).
 - Plantilla de sopars en família.
 - Publicació dels menús setmanals de les escoles adherides.
 - Receptari de receptes tradicionals de l'Alt Urgell i la Cerdanya (63 receptes).
 - 10 receptes.
- Creació d'un perfil d'Instagram amb:
 - 235 publicacions.
 - 1.386 seguidors.
- 29 centres educatius i 33 productors adherits al projecte.
- Diferents jornades formatives a professionals i a familiars: un networking, un workshop, quatre jornades de formació, nombroses xerrades amb famílies, una festa amb mares, pares i infants, i un showcooking amb Anna Peralada i Jordi Tomàs.
- Elaboració de diferents materials de difusió: tríptics i 30 pissarres comunicatives i sensibilitzadores sobre les fruites i les verdures de temporada.

Contacte

ensenyament@ccau.cat

Web projecte

<https://mengemdaqui.com/>

Xarxes socials

Instagram: @mengemdaqui

Les dones del món rural

GAL coordinador:

Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià

Entitas col·laboradores:

Associació de Dones del Món Rural de Catalunya i

Associació Catalana de Dones de la Mar

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2022-2023	33.333,33 €	29.999,997 €

Descripció del projecte

En aquesta primera edició del projecte estratègic Les dones del món rural, ens havíem marcat tres grans objectius, i tot i que s'ha modificat el projecte estratègic en alguns aspectes, aquestes modificacions no han afectat l'assoliment dels objectius.

El primer objectiu: conèixer l'estat de la qüestió sobre les dones del món rural al Baix Ebre i al Montsià, mitjançant entrevistes, enquestes i reunions amb grups de dones, per tal que, amb aquest projecte, es pogués donar una empenya als grans marcs o àmbits de treball que les dones de les nostres terres fa temps que reivindiquen.

Tal com s'ha esmentat anteriorment, es van mantenir converses i reunions prèvies per establir aquests grans marcs i, d'aquí, n'han sortit l'objectiu general i diverses línies de treball. També es va fer arribar un formulari a les associacions perquè el reenviessin a les seves associades. Cal remarcar, però, que tot i aquesta feina prèvia feta, el projecte neix del BEMO i no del consens de totes les parts mencionades.

El projecte ha inclòs, com a públic objectiu, les associacions de dones ja agrupades i també d'altres que no, considerant, com hem dit, les dones que viuen en l'àmbit rural. Per tant, s'hi han considerat aquelles que treballen en el sector primari i també les que no hi treballen.

El primer gran marc va ser el de l'anàlisi, és a dir, conèixer i analitzar la tipologia de dona rural treballadora i/o empresària que hi ha a les comarques del Baix Ebre i el Montsià i el seu mapa d'actors. Aquest objectiu específic inclou considerar les dones ja organitzades a les associacions i també les que han rebut un ajut LEADER.

El segon objectiu: la cogovernança. S'han volgut impulsar eines i estratègies de governança que afavoreixin les dones.

Cal remarcar que incloem aquest punt, tot i que té una complexitat àmplia i és poc probable que s'assoleixi en el període d'un any, en considerar-lo necessari, però segurament s'hauria de desplegar en un futur mitjançant accions que es veuen reflectides en la nova etapa de la cooperació.

El tercer objectiu: difusió i visibilització. Aquest objectiu serà el que pot generar valor indirecte, i consisteix a conèixer les tipologies de professions de dones rurals que tenim i crear algunes accions per fomentar-ne la difusió i/o la visibilització.

Com s'ha informat anteriorment, en el transcurs del projecte es va fer una modificació que va portar a fer alguns canvis. Aquests canvis, però, en cap cas no van afectar l'essència ni l'objectiu final del projecte estratègic mateix.

A continuació, mirarem de desgranar els objectius tenint en compte les accions que s'han dut a terme:

- Creació d'una base de dades completa per tenir una fotografia real i actualitzada de les dones de l'Associació de Dones del Món Rural i d'altres associacions. Aquest objectiu respon a l'interès d'iniciar i promoure el mapa d'actors de les dones del món rural per tal de conèixer la situació actual i poder començar a treballar-hi. En aquests termes s'han fet cerques des de l'Institut Català de les Dones de la Generalitat de Catalunya de totes les associacions de dones donades d'alta: https://dones.gencat.cat/ca/ambits/entitats/Guia_Entitats/index.html Per fer-ho, s'han seleccionat les associacions de dones del Baix Ebre i les del Montsià. S'ha contactat per correu electrònic amb totes i s'ha presentat l'objectiu general del projecte estratègic Les dones del món rural.
- Divulgació i foment d'una governança més sostenible. Per tal d'implementar aquest objectiu s'han fet un sèrie d'accions de coneixement de les estructures actuals i de les possibles, s'han signat acords de participació i s'ha començat el treball de coneixement de l'estat de la qüestió d'algunes associacions. Fruit de moltes reunions i espais de treball es van anar definint alguns compromisos. Un cop fet el treball previ es va signar un conveni de col·laboració amb l'Associació de Dones del Món Rural, l'Associació Catalana de Dones de la Mar i el Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià (annex II). Complementàriament s'hauria volgut tenir enllestit un pla d'igualtat per als grups d'acció local, que facilités la governança com a ens estratègic en el desenvolupament de la visibilitat de les dones del món rural, però està previst tenir-lo en breu i que es pugui replicar de forma cooperativa als territoris GAL.

- Creació de materials i continguts (materials i serveis) en diferents formats per a la difusió, la sensibilització i la visibilització de les dones rurals, als mitjans de comunicació i a la població en general. Un dels pilars fonamentals del projecte ha estat la visibilització de les dones del món rural.
- Comunicació i foment dels circuits curts de comerç. En aquest aspecte, des del Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià s'ha participat activament en les reunions de la proposta de creació de la marca Fet al Parc, mitjançant la participació a la Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS). En aquests espais hi participen dones emprenedores de diversos àmbits com ara l'artesania, l'agroindústria i el turisme, entre d'altres, les quals estan disposades a participar a la marca. S'espera que amb la implicació dels agents locals aquesta marca pugui esdevenir un referent de les tasques socioeconòmiques que duen a terme les dones del món rural.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

1. Conèixer i analitzar: accions

- Anàlisi de tipologies de projectes empresarials.
- Consultes a diferents tipologies de dones.
- Mapa d'actors de dones rurals.
- Composició envers la perspectiva de gènere dels grups d'acció local.
- Composició de les cooperatives agràries i els òrgans de govern.

S'han dut a terme tots els contactes amb les associacions de dones organitzades del món rural. A més, es van signar convenis i es van fer entrevistes i enquestes per tal d'assolir l'estat de la qüestió, i en aquestes accions es va invertir molt de temps en tasques d'escolta, de sondeig i de mapatge.

2. Divulgació i foment de governança

- Disseny d'un pla d'igualtat.
- Creació de documents de bones pràctiques.

Es va treballar amb agents del territori i va costar definir el tipus de document que s'hauria d'elaborar perquè fos més adequat a l'objectiu que es volia assolir. En aquest aspecte, es va definir, però no es va poder materialitzar, tot i que esperem poder assolir-lo en breu.

3. Creació de materials i contingut

- Creació d'un pla de comunicació i imatge corporativa.
- Creació d'una pàgina amb mapatge del que es va realitzant.
- Visualització del projecte mitjançant un fotocall i material de marxandatge.

Per tal de fer èmfasi en la visibilització es va fer una petita modificació al projecte original en què es posava de manifest la importància de disposar de material i de suport que permetessin a les dones del món rural anar entrant als espais de comunicació. En aquest aspecte s'ha fet tota la contractació tant oberta com menor per poder disposar d'aquestes eines.

4. Comunicació i foment dels circuits curts de comerç

- Creació de la marca Fet al Parc CETS.
- Recull de productes creats per dones.

S'han articulat totes les participacions i aportacions sobre la marca Fet al Parc; es participa activament a les reunions i els grups de treball de la Carta Europea de Turisme Sostenible.

S'ha pogut establir un primer contacte amb els actors del territori, mitjançant una cerca de webs, entrevistes i enquestes.

Es valora positivament el fet de tenir una primera aproximació tant quantitativa com qualitativa i que s'han assentat les bases per poder arribar a millorar la governança mitjançant aquests instruments.

L'objectiu 3 està assolit, tot i que es necessita més temps per veure'n l'impacte, ja que degut als processos administratius per poder formalitzar les contractacions tant menors com per procés obert, a les quals estava sotmès aquest objectiu, els tempos s'han anat dilatant i s'ha aconseguit contractar-ho tot, però cal acabar d'implementar-ho.

Pel que fa a l'objectiu 4 de comunicació i foment dels circuits curts de comerç, es considera assolit. La participació en les reunions i la participació activa en la CETS fa veure que es va per bon camí per tal de visibilitzar la tasca de foment que es pretenia amb aquest objectiu.

Es fa una valoració positiva quantitativament i qualitativa.

Contacte

Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i Montsià
Carrer Barcelona, 152
43500 Tortosa (Tarragona)
Tel. 977449003

Web projecte
www.leader.cat

Espais Naturals de Ponent

GAL coordinador:

Associació LEADER de Ponent

Entitats col·laboradores:

GAL Consorci LEADER per al Desenvolupament de la Catalunya Central, Consorci GAL Noguera i Segrià Nord, ajuntaments implicats en els 20 espais naturals, Consell Comarcal del Pla d'Urgell, Consell Comarcal de la Segarra, Consell Comarcal de la Noguera, Consell Comarcal de l'Urgell, Consell Comarcal de les Garrigues, Consell Comarcal del Segrià, IEI, Oficina Jove del Segrià, Consorci de l'Estany d'Ivars i Vila-sana, Castell de Concabella - Plans de Sió, Plataforma per la Defensa de la Serra de Bellmunt Almenara (Aladrell), Grup d'Ecologia i Medi Ambient de Tàrraga, monestir cistercenc de Santa Maria de les Franqueses (Balaguer), Associació Vall del Llobregós, Fundació Plegadis, La Banqueta de Juneda, Canal Viu, Reserva Natural d'Utxesa, Grup de Natura Terres de Ponent, Enciclopèdia Mural, Amics de l'Arquitectura Popular, Institució Catalana d'Història Natural, Institut Català d'Ornitologia, Centre de Tecnologia Forestal de Catalunya, i Radio Tàrraga.

Any execució

2016-2022

Pressupost total

209.911,67 €

Import FEADER

90.262,02 €

Espais naturals de Ponent, un tresor natural per descobrir.

Descripció del projecte

El patrimoni natural i paisatgístic està considerat com un dels valors turístics principals i amb més potencialitat de les zones rurals. El turisme vinculat als espais naturals, l'ecoturisme, el turisme ornitològic o el turisme fotogràfic, entre d'altres, són variants molt interrelacionades que tenen en comú el territori on es desenvolupen. En general, però, comporten requeriments d'oferta de serveis de qualitat i de necessitats de promoció que, en fer-se efectives, repercuteixen positivament en l'activitat econòmica del territori i el conjunt d'oferta de turisme.

Les anomenades comarques de l'àmbit de Ponent acullen molts elements d'interès paisatgístic, natural i històric, alguns d'ells coneguts, però molt susceptibles de ser potenciats i divulgats en un marc d'oferta turística de qualitat.

En efecte, determinats tipus d'espais naturals, amb les seves espècies i paisatges singulars, únicament es troben en aquestes comarques, en especial els relacionats amb els ambients de secà, com, per exemple, els secans de la serra de Bellmunt-Almenara i els plans de Sió, a l'Urgell, o els secans de Mas de Melons i Alfés, al Segrià. Aquests espais naturals, amb els conreus associats de secà conviuen i contrasten paisatgísticament amb zones aigualoses, com l'aiguabarreig dels rius Segre-Noguera Pallaresa, a la Noguera, l'aiguabarreig Segre-Cinca, al Segrià, o l'estany d'Ivars i Vila-sana, al Pla d'Urgell.

La gran diversitat paisatgística en un àmbit territorial tan proper i concret representa un atractiu i un recurs de promoció turística que pot permetre canalitzar un desenvolupament econòmic local per a les economies d'aquests municipis, fent-ho compatible amb les activitats pròpies del territori.

Davant d'aquesta situació i amb la consciència que cal enaltir les potencialitats d'aquests recursos i dels espais, tant a la població local com als visitants, es va definir aquest projecte amb la intenció de reforçar la divulgació dels espais naturals de ponent sota una mateixa marca: Espais naturals de Ponent.

El projecte de cooperació Espais naturals de Ponent té

El projecte Espais naturals de Ponent té com a objectiu realçar els valors dels espais naturals de Ponent, en primer lloc, entre la població local, per tal de garantir-ne la preservació i, en segon lloc, entre la població forana, per tal de fomentar l'ecoturisme que ajudi a diversificar i potenciar l'economia al territori. Foto: Jordi Clariana, de360LAB.

S'han realitzat 193 activitats de tots tipus (culturals, esportives de baix impacte, naturalístiques i de valor patrimonial). Foto: Jordi Clariana, de 360LAB.

S'ha creat una proposta educativa per difondre els valors dels espais naturals a la comunitat educativa amb activitats a l'aula i sortides de descoberta. Propietat de Jordi Clariana, de 360LAB.

com a objectiu realçar els valors dels espais naturals de Ponent, en primer lloc, entre la població local, per tal de garantir-ne la preservació i, en segon lloc, entre la població forana, per tal de fomentar l'ecoturisme que ajudi a diversificar i potenciar l'economia al territori.

Es vol aconseguir la dinamització dels diferents espais naturals inclosos a la xarxa Natura 2000, tot impulsant activitats de cap de setmana i fomentant-ne la gestió i la conservació per part dels ajuntaments que hi tenen part mitjançant la signatura, durant aquests anys, de convenis de col·laboració.

Com ho fem – actuacions i impacte del projecte

Al llarg d'aquests anys hem treballat per dissenyar, organitzar i dinamitzar activitats de diferents tipus per difondre els valors naturals dels espais naturals. Una proposta anual amb activitats que es realitzen de març a octubre-novembre, i que han pogut teixir una xarxa de microempreses de lleure al territori de Ponent. A més, també ha servit per arribar a la comunitat més jove (infants i joves), dissenyant una proposta educativa que transmeti els valors dels espais naturals.

També s'ha volgut potenciar l'ecoturisme a Ponent amb la inclusió de diferents rutes en una aplicació concreta (Natura Local), i amb l'elaboració de sis rutes d'orientació fixes en diferents espais naturals dirigides al públic familiar.

Durant els vuit anys d'execució del projecte:

- S'han realitzat 193 activitats de tots tipus: culturals, esportives de baix impacte, naturalístiques i de valor patrimonial.
- 12.396 persones han assistit al conjunt de les activitats.
- Més de 100 persones participants –de manera directa i indirecta– a la taula de treball del projecte Espais naturals de Ponent.
- S'ha creat una proposta educativa per difondre els valors dels espais naturals a la comunitat educativa amb activitats a l'aula i sortides de descoberta.
- 40 escoles, i un total de 3.000 alumnes, han participat a la proposta educativa del projecte Espais naturals de Ponent.
- S'ha coorganitzat el Fòrum ENS a les Terres de Ponent (anualitat 2022).
- S'ha realitzat el I Congrés de la Tàpia a Catalunya (anualitat 2022).

Contacte:

emorera@leaderponent.cat

tfuentes@leaderponent.cat

Web del projecte:

www.espaisnaturalsdeponent.cat

Xarxes socials:

FB: Espais Naturals de Ponent

X i Instagram: @EspaisPonent

Territori de valor

GAL coordinador:
Consorci GAL Noguera i Segrià Nord

Entitas col·laboradores:
Ajuntaments dels 36 municipis que formen part de la Noguera i Segrià Nord, i els consells comarcals de la Noguera i el Segrià

Any execució 2019-2023	Pressupost total 33.460,31 €	Import FEADER -
----------------------------------	--	---------------------------

Conèixer el territori és el primer pas per estimar-lo!

Descripció del projecte

Inicialment, el projecte Territori de valor va néixer sota el lema "Posar en valor els equipaments dinamitzadors del territori davant de la població autòctona (2017)", amb l'objectiu principal d'enaltir el territori entre la població autòctona, generant, així, un alt grau de coneixement i autoestima perquè n'esdevinguin prescriptors.

Amb el temps, Territori de valor deriva en un projecte centrat en realçar els recursos del territori com a dinamitzadors del turisme familiar.

En el procés participatiu, es va detectar que som un territori desconegut, però amb moltes potencialitats, i es va considerar que el turisme familiar pot ser un públic objectiu apropiat, tant pels recursos que tenim al territori com per les infraestructures turístiques de les que disposem. Dirigir-se als nens i als joves i fer que coneguin el territori afavoreix la continuïtat dels atractius turístics i l'aflorament d'oportunitats a través d'aquests recursos.

Joc de l'oca de Territori de valor, dissenyat per Ramon Mayals.

Així, es pretén dotar els establiments i altres empreses turístiques de recursos per captar i fidelitzar el turisme familiar, potenciant el nostre territori a la vegada que milloren l'experiència del seu client i la seva oferta, en especial, de cara al turisme familiar i, així, contribuir-ne a la consolidació empresarial.

Es tenen en compte els recursos naturals, patrimonials i culturals del territori (tant productes turístics consolidats com recursos dels quals cal començar a valorar la capacitat d'atracció turística), els allotjaments i les empreses d'activitats turístiques, el sector de la restauració, i, com a públic objectiu, els visitants, els turistes i també la població autòctona.

El Consorci GAL Noguera i Segrià Nord considera que "Conèixer el territori és el primer pas per estimar-lo" i per tal de tenir un sector turístic dinàmic, cal involucrar la població autòctona en la valoració de tots aquests recursos.

Territori de valor neix amb l'objectiu principal d'enaltir els recursos naturals, patrimonials i culturals del territori com a dinamitzadors del turisme familiar.

- A banda, a través de les actuacions, també es pretén:
- Fer valer els equipaments dinamitzadors del territori, i fer-ne difusió.
- Implicar el sector turístic en la prioritització dels recursos que es volen promocionar i involucrar-los perquè desenvolupin activitats entorn dels recursos endògens del territori.
- Apropar a la població autòctona, als visitants i als turistes els recursos patrimonials, naturals i culturals del territori, i transformar-los en prescriptors.
- Dotar les empreses turístiques de recursos per captar i fidelitzar el turisme familiar.
- Poder oferir una gamma més completa de recursos dels espais adaptats als infants i al públic familiar.
- Augmentar la visualització de projecte dins del sector mateix per tal de fer-lo més participatiu i iniciar-ne la consolidació.
- Augmentar la visualització del projecte entre els visitants i els turistes.
- Afavorir la creació de sinèrgies entre els diferents equipaments i actors del projecte.

Com ho fem- Actuacions i impacte del projecte

El GAL pensa que amb aquest projecte es poden desenvolupar materials per tal d'adaptar la informació turística al públic familiar, comptant amb il·lustracions i, fins i tot, amb personatges amb els quals es puguin sentir identificats, que permeti els nens sentir curiositat pels recursos del territori a la vegada que es complementen amb explicacions adequades al seu nivell i, fins i tot, es poden introduir llegendes o altres històries que siguin fàcils de recordar per als infants.

Fer difusió dels materials del projecte en un espai web per tal que sigui accessible i reproducible per als agents turístics del territori, perquè continuïn desenvolupant i aprofitant aquests recursos un cop finalitzi el projecte; per als turistes i els visitants un cop tornin a les seves poblacions d'origen, perquè puguin mantenir el record de l'experiència viscuda al nostre territori; per a la comunitat educativa, perquè treballi el coneixement de l'entorn, i per a la població en general.

Dels resultats obtinguts en el desenvolupament del projecte, cal destacar:

- Un total de 120 entitats i empreses turístiques inscrites en el projecte Territori de valor.
- 28 empreses turístiques participants en el procés participatiu.
- 36 recursos patrimonials, culturals i naturals identificats.
- 2 edicions de Fam Trip de la Noguera, amb sis visites a sis atractius turístics diferents del territori. Jornades destinades a empresaris i empresàries del sector turístic, en què descobreixen els atractius i també estableixen contactes per tal de facilitar reserves i visites entre els clients de les diferents empreses.
- 39 fulletons on apareixen dibuixats els atractius del territori, amb una petita història o llegenda a la part del darrere.
- 39 mantells on apareixen els dibuixos dels atractius del territori en blanc i negre, perquè els infants els puguin pintar mentre descobreixen aquests atractius.
- Caixa de llapis de colors per pintar els mantells.
- 39 activitats didàctiques, amb propostes d'activitats relacionades amb els atractius del nostre territori, que permetin conèixer i desenvolupar activitats d'oci entorn d'aquests recursos.
- 1 joc tipus memory en versió Territori de valor.
- 2 carpetes amb jocs a l'interior.
- 1 joc de l'oca, on els dibuixos de cada casella són les il·lustracions de cada un dels atractius del projecte Territori de valor.
- Creació d'una pàgina web: www.territoridevalor.cat.

Contacte:

gcortada@noguerasegriandord.cat

Web del projecte:

www.territoridevalor.cat/

Xarxes socials:

INSTAGRAM: [consorcigalnsn](https://www.instagram.com/consorcigalnsn)

TWITTER: [@LEADERNogueraSe](https://twitter.com/LEADERNogueraSe)

FACEBOOK: Consorci GAL Noguera i Segrià Nord

GRATITUD PALLARS. Responsabilitat social i turística

GAL coordinador:

Consorci Leader Pirineu Occidental

Entitas col·laboradores:

Associació Marques de Pastor

Any execució

5 anys

Pressupost total

166.665,00 €

Import FEADER

64.500 €

El projecte Gratitude vol ajudar a retornar a la natura, al paisatge i al territori tota la felicitat que ens procuren.

Descripció del projecte

El propòsit del projecte Gratitude Pallars. Responsabilitat social i turística és el desenvolupament d'una metodologia per fomentar la contribució voluntària de les empreses turístiques, la població local i els visitants, en la conservació i valorització del patrimoni natural i cultural rural.

A través de la creació d'un portal web i el desenvolupament d'eines de micromecenatge, voluntariat i compensació de petjada ecològica, així com la identificació i creació de microreserves i projectes de recuperació de patrimoni, es proporcionen mecanismes perquè els visitants, les empreses, els ens i la població local es vinculin i participin en la gestió del paisatge rural.

Gratitude és un projecte impulsat per l'associació Marques de Pastor, el Consorci Leader Pirineu Occidental i per tots els voluntaris compromesos amb la recuperació i difusió del patrimoni pirinenc. Marques de Pastor és l'associació que impulsa la proposta ecoturística El Cinquè Llac, una ruta a peu, per etapes, que ressegueix antics camins dels Pallars i l'Alta Ribagorça.

L'objectiu general del projecte és contribuir a la millora de l'estat de conservació i la recuperació de l'entorn natural i patrimonial.

Els objectius específics són:

- Desenvolupar una metodologia transferible per fomentar la contribució voluntària de les empreses turístiques, la població local i els visitants, en la conservació i valorització del patrimoni natural i cultural rural.
- Vincular i implicar els visitants, els agents turístics, els pro-

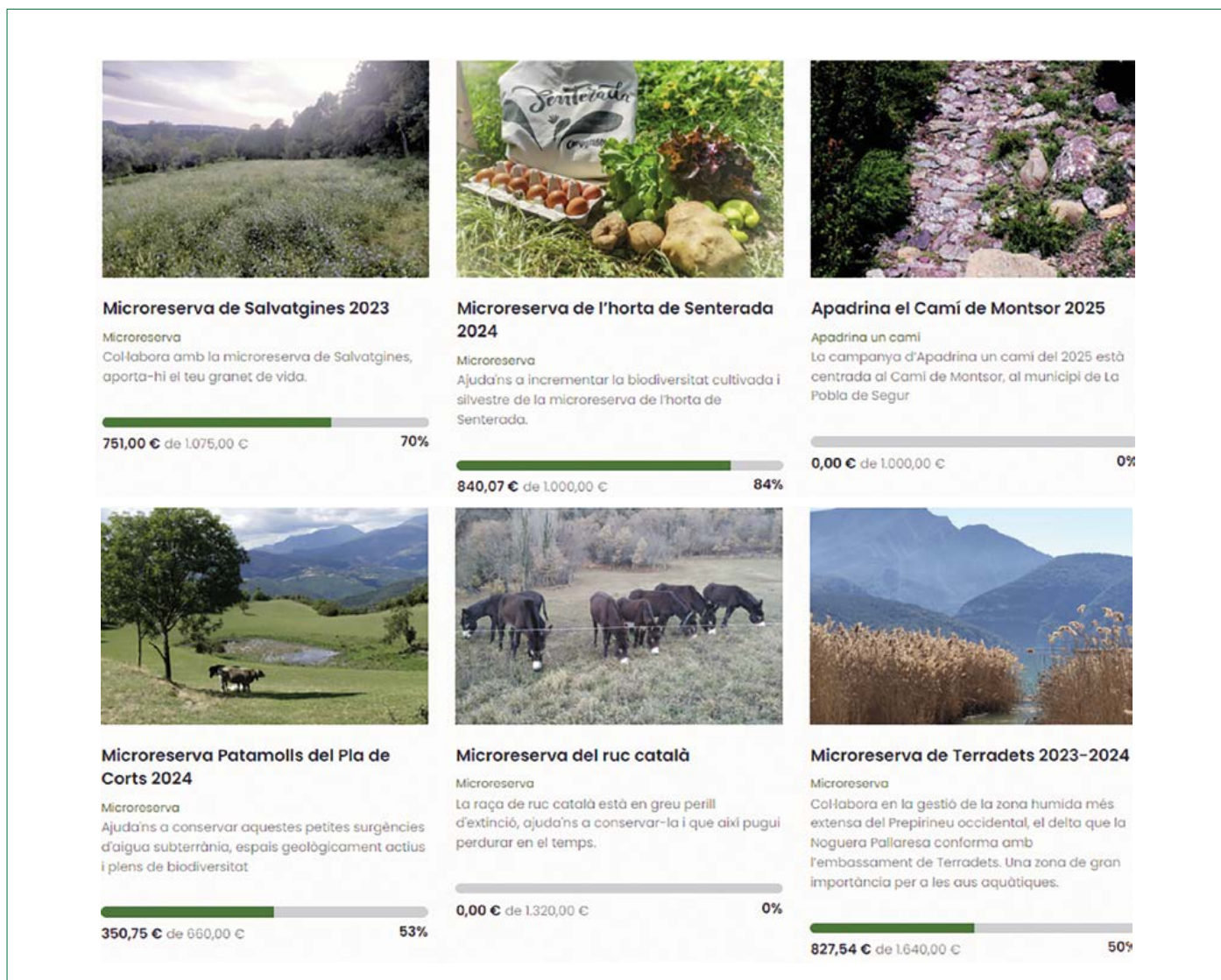
pietaris i la comunitat local en la conservació del territori i del paisatge rural.

- Recuperar i posar en valor el patrimoni cultural i natural que conforma el paisatge rural, a partir de la col·laboració ciutadana i l'Administració en la recuperació i manteniment del patrimoni de paret de pedra seca i la gestió de microreserves.
- Transferir les eines generades i l'experiència adquirida amb el desenvolupament del projecte a aquells ens i agents interessats en les iniciatives i valors que fomenta el projecte Gratitude Pallars. Responsabilitat social i turística.

Com ho fem? – Actuacions i impacte del projecte

Les accions que es desenvolupen en el marc del projecte són:

- Apadrina! – Publicació i gestió de causes de micromecenatge per a la recuperació i manteniment de paret de pedra seca i de camins liderades per diferents ens dels Pallars i dels camins tradicionals de la ruta El Cinquè Llac.
- Suma't al voluntariat! – Pretén fomentar causes de voluntariat com ara la Setmana del Voluntariat del Cinquè Llac, les jornades amb les escoles del territori i publicació de noves accions de voluntariat mediambiental o de patrimoni que es duguin a terme als Pallars.
- Compensa la petjada ecològica! – Permet que els visitants del Cinquè Llac i totes aquelles persones, empreses i organismes calculin la petjada de carboni dels seus viatges i la compensin directament amb microreserves locals per afavorir la biodiversitat de l'entorn.
- Estima la natura! – Permet la publicació i gestió de microreserves creades per afavorir la biodiversitat, liderades per diferents ens dels Pallars.
- Vincula't! – Desenvolupament d'una nova eina que permeti vincular els propietaris amb la valorització i conservació del patrimoni natural i cultural i del paisatge que conforma la seva activitat en el medi.
- Jornades de transferència – Per tal que d'altres col·lectius i iniciatives que vulguin fomentar la contribució voluntària de les empreses turístiques, la població local i els visitants en la conservació i valorització del patrimoni natural i cultural rural puguin conèixer l'experiència del projecte per aprendre dels encerts i errors, la metodologia utilitzada i com a espai de debat i reflexió.
- Comunicació en línia i fora de línia – Comunicació que permeti transmetre de forma clara al públic les idees del projecte i les diferents eines que es posen a disposició, a partir de la gestió del web, xarxes socials, elaboració de material informatiu i divulgatiu, traducció de continguts, etc.
- Manual de bones pràctiques – S'incorporen al manual de bones pràctiques el coneixement, l'experiència i les dades del projecte per garantir la seva transferibilitat.

Web del projecte

Pel que fa als resultats, amb les accions del projecte s'espera assolir:

- Una metodologia de treball de responsabilitat social replicable en projectes turístics i altres de característiques similars.
- La participació de visitants, empreses, ens i població local en el micromecenatge de cada proposta anual de recuperació i manteniment de camí i pedra seca, i altres propostes.
- Una major sensibilització de la població en general envers el valor que representa el patrimoni natural i cultural rural.
- Un elevat nombre de visitants i persones que es vinculin amb el territori i que compensin la seva petjada amb projectes locals.
- La rehabilitació de camins tradicionals i la recuperació de parets de pedra seca i del patrimoni rural, natural i cultural.
- La reducció de la petjada de carboni que representa El Cinquè Llac i les visites al Pallars.

- Un bon estat de les microreserves que s'incorporin en l'entorn del Cinquè Llac i en el Pallars, que permetin la conservació de la biodiversitat local.
- Un major nombre d'usuaris del Cinquè Llac interessats a contribuir en el turisme sostenible i que participin en les accions del projecte.

Contacte

<https://gratitudpallars.cat/ca/contact>

Web projecte

www.gratitudpallars.cat

Xarxes socials

<https://www.facebook.com/GratitudPallars/>

<https://twitter.com/GratitudPallars>

<https://www.instagram.com/gratitudpallars/>

<https://www.youtube.com/channel/UCdtLTfKxsx1sPQPZWpihsaQ>

Producte d'aquí, compromís amb les persones, el territori i la qualitat

GAL coordinador:

Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

Entitats col·laboradores:

Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona, Ajuntament de Solsona, Ajuntament de Cardona, Consell Comarcal del Solsonès

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2019-2022	86.558,27 €	37.220,06 €

Producte d'aquí. Cultivant confiança, enaltint el territori.

Descripció del projecte

Producte d'aquí és un projecte que ha consistit en una campanya que disposa de les marques per producció o elaboració agroalimentària realitzades, per comerç local i restauració responsable. El lema del projecte és "Compromís amb les persones, el territori i la qualitat". Aquest projecte, que desenvolupa el consorci LEADER conjuntament amb l'Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona, ja té construïdes unes confiança i un treball en xarxa amb diferents actors del territori que compren el Solsonès i el Bages nord. També l'adverbi aquí l'utilitza molt la població local per preguntar si el producte en qüestió està fet en el territori i per referir-s'hi; per això, es va optar per utilitzar-lo com a nom de la campanya.

Cultivant. En tractar-se d'un projecte on participen diferents entitats del territori (UBIC Cardona, UBIC Solsona, La Menestralla, Territori de Masies, i l'Agència de Desenvolupament Local de Solsona i Cardona), s'està desenvolupant un treball de construir noves col·laboracions i confiança. També s'utilitza la paraula cultivant perquè està molt lligada al territori on es desenvolupa el projecte, el qual té una gran identitat rural. La paraula cultivar també ens denota construcció, educació, tre-

ball, i ens evoca una societat més unida, forta i amb forts principis.

Enaltint. Amb aquesta paraula es vol enaltir i dignificar el treball en el món rural, ja sigui del pagès, del comerç local, de la restauració amb compromís o d'altres activitats econòmiques, i, per descomptat, de les persones que hi viuen i fan possible un equilibri i manteniment de les zones rurals del nostre país.

L'objectiu estratègic és identificar, promoure i difondre els projectes agroalimentaris i agroecològics, el comerç local, l'artesania, el territori i la gastronomia amb compromís per al foment dels sectors com unes activitats econòmiques i socials a les zones rurals. Així mateix, es vol promocionar la intercooperació públicoprivada entre diferents entitats del territori on es desenvolupa el projecte.

- Afavorir la intercooperació públicoprivada (confiances) per impulsar mesures o intervencions comunes en activitats de promoció del producte agroalimentari de temporada, del comerç local i de la restauració amb compromís.
- Millorar el coneixement sobre el producte agroalimentari de temporada, sobre les seves explotacions i processos d'elaboració, sobre les persones que el fan possible i sobre el seu potencial.
- Millorar el coneixement sobre el comerç local, sobre les persones que el regenten, sobre els eixos comercials, sobre el seu potencial i sobre les seves externalitats positives en els territoris rurals.
- Crear productes i/o serveis de manera cooperativa o en xarxa per a una diversificació integral dels territoris rurals.
- Enaltir l'artesania d'arts i oficis tradicional del territori on es desenvolupa el projecte.

Com ho fem – actuacions i impacte del projecte

- Campanya de promoció del projecte Producte d'aquí: "Al bell mig"
La campanya pivota sobre tres eixos: el paisatge, els artesans que hi treballen (productors agroalimentaris) i els serveis que ens l'acosten (allotjaments, restaurants o comerços locals) on hi podem trobar el "producte d'aquí", és a dir, el producte agroalimentari de qualitat del Solsonès i Cardona.
S'han realitzat quatre vídeos promocionals del territori amb els títols *Bell Mig Solsona (37)*, *Bell Mig Cardona (29)*, *Bell Mig Sud del Solsonès (19)* i *Bell Mig Nord del Solsonès (22)*, 32 càpsules i vídeos curts de 60.
- Fotografies del projecte Producte d'aquí: El "Paisatge d'aquí"

Cuineta mòbil per als tallers de cuina del projecte Producte d'aquí. Foto: Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya central.

L'acció planteja que cada productor i/o elaborador agroalimentari "apadrini" un paisatge o recurs cultural del territori per enaltir d'una manera conjunta el producte agroalimentari local i el territori. S'obté un material de qualitat per l'edició i la promoció del territori; també vincularem aquest projecte i les persones que en formen part amb les seves particularitats històriques i culturals, i, evidentment, amb la imatge d'un territori rural viu. (32 fotografies)

- El projecte Producte d'aquí a l'escola

Es pretén elaborar un estudi tècnic per veure la viabilitat de la utilització de la producció local en el menú escolar, des del model de gestió d'una cuina escolar, la logística del producte local, la gestió d'un hort escolar i la formació de les famílies.

S'ha realitzat el projecte Diagnosi dels menjadors escolars del Solsonès i Cardona per la transició cap a un model local i de proximitat, i un programa d'activitats educatives sobre la base del producte d'aquí, en què s'inclou la creació de la guia pedagògica sobre la poma de muntanya i un taller de cuina per a famílies, entre d'altres.

- Campanya de comunicació i pàgina web del projecte Producte d'aquí

S'ha participat amb la cuineta d'aquí/correquina a diverses fires del territori, com ara la Fira del Trumfo i la Tòfona, el Festival de Senderisme dels Pirineus, la Fira de Sant Isidre de Solsona, la Fira SolsoTerra, i la Fira de la Llenega de Cardona.

S'han promocionat les marques Servim producte d'aquí, Venem producte d'aquí i Producte d'aquí.

Contacte:

gerencia@leadercatcentral.cat

Web del projecte:

www.productedaqui.cat

Xarxes socials:

<https://www.instagram.com/productedaqui/>

Espais naturals d'interès turístic a l'entorn del GR-99

GAL coordinador:

Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques (CIS)

Entitas col·laboradores:

Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre

Any execució	Pressupost total	Import FEADER
2022 - 2023	28.495,84 €	11.027,89 €

Descripció del projecte

El desenvolupament d'un territori sovint va vinculat a activitats de descoberta dels seus recursos naturals, culturals, gastronòmics i etnològics singulars a través de la pràctica del senderisme, del cicloturisme, d'altres disciplines esportives, o del touring. Així, l'evolució del turisme europeu dels darrers anys denota un creixement de la categoria de turisme actiu i de natura, especialment en els principals països europeus emissors cap al nostre país.

A la comarca de la Ribera d'Ebre, el riu Ebre representa un gran potencial atesa la singularitat del recurs natural en si mateix, però també perquè ha estat i és testimoni de l'activitat humana que al llarg del seu recorregut s'ha desenvolupat i és, per tant, un espai ric en història, cultura, tradicions i formes de vida. Per tant, el riu ha d'ocupar un lloc rellevant en les estratègies de turisme de la comarca.

D'aquí neix la necessitat de fer valer el sender de gran recorregut GR-99 al seu pas per la Ribera d'Ebre. És un sender de gran recorregut (GR), conegut també com a Camí natural de l'Ebre, que recorre més de 900 kilòmetres en paral·lel al curs del riu per diferents territoris. Per a la comarca ebrenca, aquest és el major recurs turístic, que, evidentment, es pot complementar amb altres actius existents al seu entorn. Per realçar-lo, cal fer accions de sensibilització, dirigides inicialment a la població de la comarca, a tall de primer pas perquè, en un futur, se'n pugui articular i consolidar una oferta turística al voltant.

L'objectiu és reivindicar determinats espais naturals de la Ribera d'Ebre vinculats al sender GR-99. Per aconseguir-ho, es plantegen una sèrie d'objectius específics:

- Recollir propostes i experiències que ajudin a crear una oferta diversificada i establir sinèrgies entre els diferents agents públics i privats del sector turístic de la comarca a través d'un grup de treball.
- Conèixer i analitzar l'estat actual de cinc espais naturals vinculats al sender GR-99: l'entorn de la Mina a la Torre de l'Es-

panyol; el passeig fluvial i l'illa de Pedret a Móra la Nova; l'enllaç entre l'embarcador i la població de Vinebre i Ascó; el camí de l'Aubasta, l'embarcador i la riera de Comte a Ginestar i Miravet, i el meandre de Riba-roja d'Ebre.

- Avaluar la necessitat d'actuar per millorar i condicionar els espais.
- Donar visibilitat a aquests espais naturals de la Ribera d'Ebre i promocionar-los entre la població de la comarca i de les comarques limítrofes.

Com ho fem- actuacions i impacte del projecte

El projecte estableix les tres actuacions següents: primerament, diagnosticar l'estat actual dels espais naturals de la Ribera d'Ebre vinculats al sender GR-99 i proposar actuacions de millora i de condicionament per enaltir-ne el potencial turístic. S'ha fet una cartografia i el track dels cinc itineraris proposats.

D'altra banda, organitzar cinc activitats de descoberta de la biodiversitat i el patrimoni dirigides per persones expertes que garanteixin la preservació dels recursos naturals i la sensibilització del públic assistent. Aquestes activitats són:

- Taller sensorial d'aprenentatge a la natura (Móra la Nova).
- Taller de coneixement dels ocells de ribera amb anellament científic (Vinebre).
- Taller de coneixement de la fauna aquàtica i de bosc de ribera (Ginestar-Miravet).
- Sortida interpretativa amb caiac des de Garcia fins a Móra.
- Taller de coneixement de la fauna aquàtica (Ascó).

S'han identificat deu agents públics i privats i s'han celebrat set reunions amb els agents de la Taula Comarcal de Turisme de la Ribera d'Ebre per explicar i validar el projecte. Hi han col·laborat fins a vuit entitats: els ajuntaments d'Ascó, Vinebre, Garcia, Móra la Nova i Miravet, el col·legi Santa Teresa de Móra d'Ebre, la residència de la gent gran d'Ascó i la residència de gent gran Natzaret, a Móra d'Ebre.

Finalment, organitzar una caminada popular amb la participació de 173 persones i en format GPX per itineraris que enllacin amb el sender GR-99 i publicació de la caminada popular a sis mitjans territorials, 16 vídeos aeris, un per cada espai protegit, i d'un vídeo resum.

Contacte:

Begoña Garcia

gerencia@cisiberaebre-terraalta.org · info@cowocatrural.cat

Web del projecte:

<https://cisiberaebre-terraalta.org>

Xarxes socials:

@cowocatrural a Instagram

Autoria

Laura Dalmau Pol
Subdirectora de Planificació Rural del
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i
Alimentació (DARPA)
laura.dalmau@gencat.cat

Jordi París Gabarró
Gerent del Consorci Leader de
Desenvolupament Rural del Camp
jparis@leaderdelcamp.cat

Josep Maria Martí Climent
Cap de servei de Programació i Dinamització
Rural del Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació (DARPA)
jmmarti@gencat.cat

Mireia Font Gras
Gerent del Consorci GAL Alt Urgell - Cerdanya
mfont@cauc.cat

Albert Puigvert Tuneu
Gerent de l'Associació d'Iniciatives Rurals i
Marítimes de Catalunya (ARCA)
gerencia@arca-dr.cat

Rubén Alegria Mauresco
Gerent del Consorci per al Desenvolupament
del Baix Ebre i Montsià
r Alegria@leader.cat

Eduard Trepal Deltell
Gerent adjunt de l'Associació d'Iniciatives
Rurals i Marítimes de Catalunya (ARCA)
monrural@arca-dr.cat

Teresa Fuentes Botargues
Gerent de l'Associació Leader de Ponent
tfuentes@leaderponent.cat

Anna Garrós Viñas
Gerent de l'Associació pel Desenvolupament
Rural de la Catalunya Central
anna@catcentral.cat

Gemma Cortada Torrent
Gerent del Consorci Grup d'Acció Local
Noguera - Segrià Nord
gcortada@noguerasegrianord.cat

Marian Rius Robres
Gerent del Consorci Leader Pirineu Occidental
gerencia@leaderpirineuoccidental.cat

Jordi Terrades Burniol
Gerent de l'Associació per al Desenvolupament
Rural Integral de la zona Nord-Oriental de
Catalunya
jterrades@adrinoc.cat

Jordi Vilalta Móra
Gerent del Consorci per al Desenvolupament
de la Catalunya Central
gerencia@leadercatcentral.cat

Àngels Guiteras Benet
Gerent de l'Associació per la Gestió del
Programa Leader Ripollès Ges Bisaura
angels@ripollesgesbisaura.org

Begoña Garcia Barco
Gerent del Consorci Intercomarcal d'Iniciatives
Socioeconòmiques
gerencia@cisriberaebre-terraalta.org

Parlem amb: IWONA LISZTWAN

Iwona Lisztwan és funcionària de la Comissió Europea a la Direcció General d'Agricultura i Desenvolupament Rural, a càrrec del LEADER als 27 estats membres i als països veïns. Supervisa les intervencions LEADER en els plans estratègics de la Política agrària comuna (PAC), manté contacte amb els principals actors implicats, reflexiona sobre les millores polítiques i dona suport a la xarxa LEADER.

El seu principal objectiu és treballar amb els estats membres per assegurar que el mètode LEADER s'aplica correctament a tots els racons de l'Europa rural i que genera un alt valor afegit.

De nacionalitat polonesa, és lingüïsta i economista, i té un doctorat en desenvolupament rural. Fa més de 25 anys que treballa en aquest àmbit, des del procés d'adhesió de Polònia, gestionant programes rurals polonesos a la Comissió, fins a l'ampliació amb Turquia i els Balcans Occidentals. Ara gaudeix molt del seu paper a LEADER perquè hi creu fermament!

Hem canviat el període de programació i cal fer balanç de la cooperació LEADER. Quin és el teu punt de vista sobre el període 2014-2022 en territori europeu?

La cooperació és essencial per al mètode LEADER. Però segons les enquestes als GAL, és l'aspecte menys aplicat. Necessitem més cooperació regional i transnacional en LEADER!

Els projectes de cooperació poden aportar molt de valor afegit a l'Europa rural. Sovint és així com les comunitats locals aprenen noves solucions per a problemes comuns, noves pràctiques i innovacions. Els vincles entre comunitats de diferents regions i estats membres sovint van més enllà del projecte en si: veiem cooperació posterior, ajuda en emergències i amistats humanes. Des del punt de vista de la UE, la cooperació transnacional mostra el valor de la Unió Europea.

Però els projectes de cooperació requereixen preparació i comporten certs riscos. Com qualsevol innovació, els líders locals s'enfronten a la incertesa. Per això, poden percebre'ls com a arriscats, poc directament contribuents a l'estratègia de desenvolupament o massa complicats. En aquest període de programació, no hi ha un pressupost separat per als projectes de cooperació. Això hauria de donar als grups d'acció local (GAL) la flexibilitat per planificar-los segons les seves estratègies de desenvolupament, però hem observat que en alguns casos això actua com un desincentiu, tot i que no era la intenció de la legislació europea! Això també significa que hem de posar més èmfasi en els projectes de cooperació, mostrar els seus resultats positius per aconseguir la implicació en la presa de decisions dels GAL. Els projectes de cooperació poden ser especialment efectius en àrees on el coneixement nou o l'experiència recent són clau, com ara la transició verda, l'economia circular, la digitalització o la innovació social. Les comunitats locals, en un món en moviment ràpid, també necessiten innovar, i els projectes de cooperació els ajuden a fer-ho.

Molts GAL es queixen de la llarga durada dels procediments de selecció per part de les autoritats de gestió, dels diferents calendaris o de les activitats que fan impossible començar. La Xarxa Europea de Desenvolupament Rural (ENRD) ha treballat molt per donar suport a la cooperació, i molts recursos i guies metodològiques continuen sent vàlides avui dia.

Quins són els reptes de la cooperació LEADER per al període actual i per al futur?

És un repte animar les comunitats locals a mirar més enllà de la seva àrea i desenvolupar cooperacions. Es necessiten habilitats, coratge i molt d'esforç per construir projectes sòlids que contribueixin a les estratègies locals.

Les convocatòries separades per part de les autoritats de gestió han estat complicades de coordinar i d'aplicar amb diferents socis; ara els GAL tenen tota la responsabilitat d'escollir els projectes, així que hauria de ser més fàcil que es posin d'acord.

A diferència del període anterior, ja no tenim un pressupost separat per a la cooperació. Els projectes de cooperació formen part de les estratègies de desenvolupament local. Això és més flexible. Però, tal com observem, algunes comunitats veuen els projectes de cooperació com a competidors pels recursos amb els "projectes de desenvolupament reals". Per superar aquestes preocupacions, necessitem seguir demostrant els beneficis de la cooperació! El paper de les xarxes regionals, nacionals i europees torna a ser crucial.

Quin paper ha de tenir la cooperació LEADER en la política general de desenvolupament rural?

A mesura que el món canvia ràpidament, les comunitats locals busquen noves solucions i oportunitats per a la transformació digital, mediambiental, econòmica i social. La velocitat del canvi és incomparablement ràpida. També ho és la creativitat de les comunitats locals.

Els projectes de cooperació poden accelerar la innovació que tant necessita Europa. De vegades, també es tracta d'economies d'escala: portar i provar accions per a la transformació energètica, l'ús de la intel·ligència artificial o la tecnologia digital, la prestació de serveis electrònics a les àrees rurals, el transport sostenible, per citar-ne només alguns exemples.

Construir habilitats i competències per al futur, per a la gestió de crisis, la sostenibilitat, noves maneres de treballar, la inclusió social, la digitalització i molts altres àmbits és també un prerequisit per al canvi. Per descomptat, les activitats culturals, esportives i socials també són importants per atraure i mantenir el talent jove a les àrees rurals.

Els projectes de cooperació a LEADER podrien escaçar-se per tenir més impacte i es podria fer seguint el marc estratègic que proposa la visió a llarg termini de les zones rurals i el Pacte rural europeu.

En el marc del Pacte rural europeu, quin paper ha de jugar el programa LEADER en la implementació dels pactes rurals regionals i locals?

Els grups d'acció local ja són visibles en el Pacte rural en els tres objectius: amplificar la veu rural, aprendre i col·laborar, i encoratjar l'acció voluntària.

Vull destacar que LEADER té una xarxa d'actors rurals impressionant: amb experiència, compromís i competència en desenvolupament rural. Aquesta xarxa és extensa, amb més de 100.000 membres, dels quals 27.000 són actors públics i privats socials i econòmics que ja participen en la presa de decisions dels GAL. Aquesta xarxa té un gran potencial.

Els GAL han de fer pel Pacte rural allò que fan bé: connectar, comunicar, cooperar, aprendre. Poden transmetre les necessitats rurals als responsables de les decisions, establir acords de cooperació i accedir a coneixement.

Però els GAL són locals i tenen recursos limitats, per tant, és important que estiguin inclosos en una governança en múltiples àmbits: juntament amb els àmbits regionals, nacionals i de la UE.

Un aspecte que és cada cop més important avui en dia és el paper dels GAL a l'hora de comunicar la UE als ciutadans i combatre la desinformació rural.

Els GAL han de fer pel Pacte rural allò que fan bé: connectar, comunicar, cooperar, aprendre.
